

Forside

Bacheloroppgave

Studieprogram: Journalistikk

Opptaksår: 2018

Er oppgaven konfidensiell? (skriv X) NEI: X JA: _____

Kan oppgaven benyttes til undervisningsformål (anonymt)? JA: X NEI: _____

Forfatter(e)

Studentnr (6 siffr)	Kandidatnr (4 siffr)	Navn:
250333	8468	Jeanette Bjermeland Midbøe

Oppgavens tittel:

Et samarbeid mellom lokaljournalister og lokalpolitikere
– *Gjør nærheten det vanskelig å drive kritisk journalistikk?*

Veileder: Ingvald Nordmark

Et samarbeid mellom lokaljournalister og lokalpolitikere

- Gjør nærheten det vanskelig å drive kritisk journalistikk?

Bacheloroppgave i journalistikk

Universitetet i Stavanger

2021

Jeanette Bjermeland Midbøe, 250333., 8468.

Veileder: Ingvald Nordmark

Sammendrag

Denne oppgaven handler om nærheten som skapes mellom mennesker i et lokalsamfunn – mer spesifikt mellom lokaljournalister og lokalpolitikere. Videre handler det om hvordan nære relasjoner påvirker lokaljournalistens kritiske samfunnsoppdrag som fri og uavhengig maktovervåker.

Oppgaven bygger på kvalitative intervjuer med informanter fra begge parter, som reflekterer over relasjonens betydning. Ordføreren i Gjesdal forteller blant annet at: *«Jeg er opptatt av å være på god fot med journalistene i Gjesdalbuen, for vi skal ikke gjøre jobben vanskelig for hverandre»* (Fjeldsbø, 2021, intervju). Dessuten trekker jeg inn tidligere forskning og teorier som blant annet omtaler lokaljournalistikk, politisk uavhengighet og relasjonsteorier, som viser at relasjoner kan prege journalistikken. Min hypotese er at nærhet og tette bånd fort oppstår mellom journalister og kilder i et lite lokalsamfunn, og at nærheten gjør det vanskelig å være kritisk overfor lokalpolitikere.

Forholdet mellom lokaljournalister og lokalpolitikere i Gjesdal kommune i Rogaland, beskrives som et symbiotisk forhold, eller som et samarbeid. Partene er avhengige av hverandre på den måten at politikerne sitter på mye informasjon, og lokalavisen har tilgang på publikum. Dermed innledes et strategisk bytte- og forhandlingsforhold for å nå et felles mål: Å verne om lokaldemokratiet og forbedre lokalsamfunnet.

Analysen viser klart at samarbeidsrelasjonen er verdifull for lokalavisen og for lokalpolitikere. Samspillet for å nå et felles mål, synes imidlertid å utfordre journalistens kritiske posisjon.

Forord

Nesten tre år har gått siden jeg startet på journalistikkstudiet ved Universitetet i Stavanger, uvitende om hva jeg hadde i vente. At jeg nå skriver forord til min bacheloroppgave, føles surrealistisk. Den siste tiden har på mange måter opplevdes som en berg-og-dalbane, preget av pandemi og digital undervisning, men også blandede følelser knyttet til studietidens slutt.

Jeg skylder en takk til alle som har hjulpet meg på veien, og ikke minst en stor takk til dem som har stilt opp i forbindelse med min bacheloroppgave.

Først og fremst vil jeg takke min veileder Ingvald Nordmark, som tross digitale utfordringer og sin jobb i NRK Rogaland, har vært tilgjengelig og gitt veiledning, særlig i startfasen av prosjektet.

Takk til mine venninner Malin Sofie Leirvik og Mathilde Jacobsen Oseberg, og mine gode kolleger Tore Kommedal Asheim og Philip André Bergset som har hjulpet med å lese korrektur. Takk til min arbeidsgiver Helene Pahr-Iversen som har gitt meg rom til å jobbe med oppgaven og som har heiet på meg.

Ikke minst vil jeg takke informanter i Gjesdal for å ha gitt sin tid og delt sine tanker med meg.

Stavanger, 3. mai 2021

Jeanette Bjermeland Midbøe

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1: Innledning	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Problemstilling.....	1
1.3 Begrepsavklaringer og avgrensning	2
1.4 Hensikten med oppgaven.....	2
1.5 Oppgavens komposisjon.....	3
Kapittel 2: Teorigrunnlag	3
2.1 Pressens uavhengighet og samfunnsoppdrag	3
2.2 Det «andre» samfunnsoppdraget	4
Tabell 2.1. Artiklenes vinkling i fire aviser.	5
Tabell 2.2. Andel artikler med konfliktramme i fire aviser.	5
2.3 Nærhetens dilemma	6
2.4 Relasjonsteori: Gjensidighetsprinsippet, avhengighetsforhold og tangoteorien	6
Oppsummering teori	8
Kapittel 3: Gjennomføring	8
3.1 Metode	8
3.1.1 Kvalitative intervju	9
3.1.2 Informanter	10
Kapittel 4: Analyse	11
4.1 En patriotisk kritiker	11
4.1.2 Nærhet krever andre hensyn	12
4.2 Et samarbeid mellom lokaljournalistikk og lokalpolitikk	13
4.2.2 Symbiose og samarbeid	13
Figur 4.1 Indirekte samarbeid	14
4.2.3 Samme intensjon, ulike roller	14
4.3 Relasjonens betydning for politisk dekning og påvirkning	14
4.3.2 Politisk innflytelse versus journalistens makt.....	15
4.3.3 Objektiv versus subjektiv.....	16
4.3.4 Eksempler	18
4.3.5 Feil farge?	19
4.3.6 Ny form for politisk journalistikk – et forsøk på å distansere seg?	20

Kapittel 5: Oppsummering og konklusjon.....	22
Litteraturliste.....	24
Kildeliste.....	25
Vedlegg	26
Vedlegg 1: Intervjuguide journalistinformanter	26
Vedlegg 2: Intervjuguide politikerinformanter.....	29
Vedlegg 3: Utvalgte artikler om kuppet i 2013	31
Vedlegg 4: Artikler før valget i 2015	36
Vedlegg 5: Innholdsanalyse (Mathisens masteroppgave)	38

Kapittel 1: Innledning

1.1 Bakgrunn

Lokalavisen skriver ikke om de store internasjonale spørsmålene, men gir leserne informasjon fra det nære, lille samfunnet. En viktig utfordring for lokalmediene ligger i balansen mellom å bygge lokal identitet, og samtidig stille de kritiske og ubehagelige spørsmålene i lokalsamfunnet (Mathisen, 2010, s. 32-33).

Boken jeg henviser til heter «*Lokaljournalistikk – blind patriotisme eller kritisk korrektiv?*». Den har vært med meg gjennom journalistikkstudiet som pensumbok og er godt brukt. Det var likevel ikke før praksisperioden i mitt fjerde semester, at jeg forstod hva Birgit Røe Mathisen hadde ført i pennen. For hvordan kan det ha seg at journalister møter andre utfordringer i lokalaviser, enn i riksdekkende- og nasjonale aviser, tenkte jeg.

Kollektiv identitet skapes gjennom det man lærer i løpet av journalistikkutdanningen, samt sosialiseringen som skjer i redaksjoner. Likevel møter journalistikken stadig utfordringer og ulike syn på hva som er riktige valg (Mathisen, 2010, s. 68). På studiet har jeg lært at det presseetiske regelverket står høyt, og at man som journalist trer inn i en yrkesrolle som knytter seg opp mot idealet om «den fjerde statsmakt». Da jeg skulle ut i praksis i en liten lokalavis, oppfattet jeg «avsløringsoppdraget» så viktig og formelt, at redselen for å trå feil var stor. Fort ble det klart at jeg skulle møte de samme kildene om og om igjen. Det jeg hadde lært om distanse til kildene ble et dilemma.

Journalister og politikere er mennesker med ulike roller i to forskjellige yrker. Samtidig ligger det kanskje et samme ønske til grunn – å bidra til å skape- og å verne om et godt lokaldemokrati.

Fra kontoret kastet jeg blikket ut vinduet og rett inn til ordførerens kontor. En naturlig nærhet lå i et lite lokalsamfunn, og særlig i forholdet mellom lokaljournalist og lokalpolitiker. Dette danner bakgrunnen for min problemstilling.

1.2 Problemstilling

Hvorvidt det foreligger en «naturlig» nærhet i forholdet mellom lokaljournalister og lokalpolitikere i mindre lokalsamfunn, er interessant å undersøke. Samtidig er det aktuelt å stille spørsmål ved om en slik nærhet er positivt for lokalavisen og lokalsamfunnet, eller om det vanskeliggjør lokalavisens oppgave med å kaste et kritisk blikk på makten. For å undersøke dette har jeg formulert følgende problemstilling:

Gjør nærhet mellom lokaljournalister og lokalpolitikere det vanskelig å drive kritisk journalistikk?

1.3 Begrepsavklaringer og avgrensning

Problemstillingen inneholder en forutinntatt antakelse om at nære relasjoner oppstår i et lite lokalsamfunn – også mellom journalister og politikere. Delkapittel 2.3 *Nærhetens dilemma* støtter opp om en slik antakelse.

Videre knyttes nærheten opp mot det journalistiske idealet om å være en kritisk maktovervåker. Et mål med oppgaven blir derfor å undersøke relasjonen mellom lokaljournalister og lokalpolitikere, og finne ut hvorvidt nærhet vanskeliggjør det kritiske oppdraget. I problemstillingen benyttes *kritisk journalistikk* om pressens overvåkningsfunksjon: «*Pressen skal granske og kontrollere dem som har innflytelse i samfunnet*» (Brurås, 2014, s. 38). Den kritiske oppgaven er forankret i Vær Varsom-plakaten (VVP), og kommer særlig til uttrykk i punkt 1.4: «*Det er pressens rett å informere om det som skjer i samfunnet og avdekke kritikkverdige forhold [...]*» (Norsk Presseforbund, 2020).

Mathisen hevder at de fleste aviser i Norge kan sies å være lokale fordi de dekker et avgrenset geografisk område (2010, s. 23). Derfor er det nødvendig å avklare hvordan begrepet *lokaljournalistikk* anvendes videre i oppgaven. I tråd med problemstillingen og nærhetsbegrepet, velger jeg å definere lokaljournalistikk ut fra geografisk dekningsområde. Det er de små *ultralokale* avisene som i hovedsak dekker én kommune (jfr. Paraplymodellen, Høst, 2005), som er mest relevant i undersøkelsen, fordi nærhet lettere kan kobles til et klart avgrenset dekningsområde av viss størrelse.

Lokaljournalistikk er et område som peker på mange utfordringer knyttet til dobbeltrollene som journalist og innbygger. Mye er relevant for å danne et helhetlig bilde av lokaljournalistikkens særegenhet og nærhetens dilemma. Likevel har jeg valgt å konsentrere undersøkelsen til relasjonen mellom lokalpolitikere og lokaljournalister, for å analysere om forholdet gjør det vanskelig å være kritisk til den lokale makten. Mye tid har gått til litteratursøk og research, som til slutt har falt bort til fordel for annen grunnleggende teori og tidligere forskning, som er særlig relevant til problemstillingen.

1.4 Hensikten med oppgaven

Formålet med denne oppgaven er å undersøke hvordan lokaljournalister og lokalpolitikere opplever forholdet dem imellom. Svarene vil kunne tolkes og analyseres opp mot tidligere forskning og eksisterende teorier omkring tema. Hensikten med oppgaven er ikke nødvendigvis

å komme frem til et svar med to streker under. Forhåpentligvis vil det heller være et bidrag til videre forskning på et område som sannsynligvis er aktuelt å undersøke nærmere i et større omfang.

1.5 Oppgavens komposisjon

I kapittel to gjør jeg rede for det teoretiske grunnlaget og litteratur som jeg bygger undersøkelsen på. I kapittel tre beskriver jeg undersøkelsesmetoden og valgene jeg har tatt underveis, samtidig som jeg reflekterer over styrker og svakheter ved disse. I kapittel fire presenteres empiri i form av fire intervjuer, hvor jeg analyserer hva funnene betyr og drøfter dem opp mot relevant teori. I kapittel fem samler jeg trådene og oppsummerer mine hovedfunn.

Kapittel 2: Teorigrunnlag

I dette kapitlet skal jeg presentere tidligere forskning og relevant teori som jeg har lagt til grunn for problemstillingen «*Gjør nærhet mellom lokaljournalister og lokalpolitikere det vanskelig å drive kritisk journalistikk?*». I første del av kapitlet undersøker jeg hvilken rolle avpartifiseringen spiller for pressens samfunnsoppdrag. Videre ser jeg på hvordan lokaljournalistikk skiller seg fra annen journalistikk knyttet til oppdraget. Deretter diskuteres nærhetens dilemma. Jeg avslutter med å undersøke relasjonsteorier knyttet til forholdet mellom journalister og kilder.

2.1 Pressens uavhengighet og samfunnsoppdrag

Det er vanskelig å si med sikkerhet hvorvidt eller når partipressen har falt, fordi det her hersker uenigheter. Henrik G. Bastiansen definerer imidlertid partipressens høydepunkt til fall i Norge fra 1945-2000 (Norsk Pressehistorisk Forening, 2014, s. 16). Ifølge sosiolog og medievitenskapsprofessor Terje Rasmussen ligger det i partipressebegrepet at det eksisterte **lojalitetsbånd** mellom aviser og partier, som kom til syne i redaksjonelt innhold. Etter hvert som bindingene ble tydeligere, sto troverdigheten overfor leserne på spill. Avisene drev derfor frem løsrivelsen fra partiene (Rasmussen, 2004, s. 88-89). Avviklingen handlet altså om å frigjøre pressen fra politisk påvirkning (Sjøvaag, 2020, s. 51). En *fri* og *uavhengig* presse er begreper som står sentralt knyttet til problemstillingen om hvorvidt *nærhet mellom*

lokaljournalister og lokalpolitikere gjør det vanskelig å drive kritisk journalistikk. Det bringer oss videre til det som er pressens samfunnsoppdrag.

Journalister, likeså lokaljournalister, *skal fritt og uavhengig* overvåke og granske makten: Samfunnsoppdraget handler om å verne om demokratiet. Journalistikken skal opplyse om styremaktenes handlinger og om samfunnets feil og mangler. Slik kan folket opptre som borgere, og dømme hvorvidt lederne gjør en god jobb og bør fortsette, eller ei (Sjøvaag, 2020, s. 9). Ifølge Sigurd Allern ligger det et «avsløringsoppdrag» i det historiske idealet om pressen som «den fjerde statsmakt». Allern peker på at journalistikk ikke skal være et talerør for maktpersoner, men en kritisk og granskende instans (1997, s. 9). Et grunnleggende premis for at journalister skal ha troverdighet i rollen med å overvåke makten, er tilstrekkelig avstand til makten (Sjøvaag, 2020, s. 9,16). Det er vanskelig å definere hva som regnes å være «tilstrekkelig avstand», men i et lokalsamfunn er det interessant å studere hvorvidt nærheten utfordrer lokalavisen i å være kritisk overfor lokale maktpersoner.

Avpartifisering har gitt rom for samfunnsoppdraget som beskriver journalistikkens oppgave med å være en kritisk gransker, som setter dagsorden uavhengig av andre som vil påvirke (Mathisen, 2010, s. 70). Likevel peker forskningen og litteraturen på at nærheten i et lokalsamfunn kan skape krysspress av motstridende forventninger, og ifølge Mathisen kan det synes som profesjonsidealet taper terreng. Hun finner at toppene (maktpersoner) i lokalsamfunnet fortsatt er de viktigste kildene (2010, s. 42, 82), og som den følgende delen vil vise, er nyhetsinnholdet i lokaljournalistikken sterkt preget av konsensus og harmoni.

2.2 Det «andre» samfunnsoppdraget

Samtidig som medier stadig blir beskylt for å jakte konflikter og negative vinklinger, kritiseres lokalmediene for å være heia-aviser med tannløs journalistikk (Mathisen, 2010, s. 39). Den svenske forskeren Margareta Melin-Higgins har funnet at journalisters egen oppfatning av yrkesidealet kan beskrives i fire idealtyper: a) *Vaktbikkja* som driver kritisk granskning av dem som har makt, b) *pedagogen* som vil forklare hendelser, påvirke andre og gi publikum opplevelser, c) *håndverkeren* som er opptatt av å være nøytral og speile hendelser i samfunnet, og d) *talerøret* som vil formidle folks meninger, speile samfunnet og være talerør for opinionen. De to første yrkesidealene er aktive journalistroller, mens de to sistnevnte er passive. Lokaljournalister holder i større grad fram talerøret og håndverkeren, altså de passive idealene (Melin-Higgins, 1996).

Mathisen finner at lokalaviser møter forventninger fra kilder og samfunn om å være noe mer og noe annet enn en kritisk gransker. Det eksisterer klare forventninger om å trekke frem det positive og bidra til å løfte lokalsamfunnet (2010, s. 72, 74). Masteroppgaven *Lokalsamfunnets lim og lupe?* bygger på en studie av fire lokalaviser i Norge, og viser at lokalavisene fremstår mer som lokale patrioter enn kritikere av lokalsamfunnet. Gjennom en innholdsanalyse av artikler over tre uker i de fire avisene Fremover, Saltenposten, Helgelands Blad og Namdalsavisa, finner Mathisen at nyhetsstoffet i lokalaviser er preget av konsensus og harmoni (2007, s. 54-55).

Tabell 2.1. Artiklenes vinkling i fire aviser. Prosent.

Tabellen viser at halvparten av artiklene er vinklet til fordel for lokalsamfunnet ved at noe positivt framheves, eller at avisen taler lokalsamfunnets sak mot trusler utenfra. Andelen er lik i de fire avisene. Andelen nøytrale artikler ligger på 40 prosent, mens knapt en tiendedel er kritiske eller negative. (Se vedlegg 5: Innholdsanalyse).

Vinkling	Avis			
	NA	Fremover	HB	Saltenposten
Positiv	50	50	50	50
Negativ	7	9	7	8
Nøytral	43	41	43	40
SUM:	100	100	100	100
(N)	(219)	(221)	(127)	(151)

Tallene støtter Roppens påstand om at jo mindre og tettere samfunnet er, desto vanskeligere er det å være profesjonell journalist, om man lever og bor der: *«Dette forklarer på sin måte kvifor mindre avisar har mindre konfliktstoff, mindre kritikk og meir direkte referat frå aktørane i samfunnet»* (Roppen, 1993, s. 74).

Mathisen finner også at en mindre del av innholdet i avisene er preget av konflikt, mens en større del oppfattes som konsensus.

Tabell 2.2. Andel artikler med konfliktramme i fire aviser. Prosent.

Med konflikt menes saker der to eller flere parter står mot hverandre, og der overskrift og ingress setter søkelys på konflikten. Variasjonene mellom avisene er små. Analysen omfatter ikke leserbrev, men alt av nyhetsstoff de tre ukene, også det som ikke handler om politikk. (Se vedlegg 5: Innholdsanalyse).

Avis				
	NA	Fremover	HB	Saltenposten
Konflikt	17	21	24	15
(N)	(219)	(221)	(127)	(151)

2.3 Nærhetens dilemma

Dette avsnittet bygger på Mathisens diskusjon av nærhetens dilemma i lokaljournalistikken. Ifølge henne er trolig nærhet det største særpreget for arbeid i små redaksjoner (2010, s. 97). Som lokaljournalist preges arbeidsdagen av nærhet til kilder, saker og ikke minst til samfunnet. Mathisen skildrer nærhetens dilemma knyttet til fordeler og ulemper. På den ene siden er det lettere å stole på journalister en kjenner, og nærheten gir journalisten enklere tilgang og innsikt. På den annen side kan nærheten by på utfordringer når lokaljournalistene er en del av samfunnet de skriver for, og vil ha relasjoner til en rekke innbyggere. Mathisen finner at journalister kan oppleve det vanskeligere å være kritisk til kilder de må forholde seg til utenom jobb også. Nærheten i lokalsamfunnet kan gjøre det utfordrende å distansere seg helt. Samtidig skaper nærheten et sosialt trykk gjennom lokalsamfunnets forventninger (Mathisen, 2010, s. 64, 67, 103).

2.4 Relasjonsteori: Gjensidighetsprinsippet, avhengighetsforhold og tangoteorien

Knyttet til problemstillingen er det særlig aktuelt å se på teori om relasjonen mellom kilde og journalist.

Mathisen peker på at journalistikkens ideal om å være fri og uavhengig, blant annet kommer til uttrykk i den politiske journalistikken (2010, s. 76), mens Gunnar Nygren beskriver en konflikt mellom kravet om kritisk granskning, og relasjonene som bygges gjennom mange år i nært arbeid med kildene på rådhuset (1999, s. 80-89). Samtidig forteller journalister og lokale elitekilder om nærhet og tette bånd. Mathisen finner at det kan være problematisk for den kritiske delen av samfunnsoppdraget (2010, s. 79). Kritisk og undersøkende journalistikk kan bringe journalisten i konflikt med maktmennesker i samfunnet. Fritz Breivik mener en reflektert holdning til pressens rolle i et demokratisk samfunn er nøkkelen til å klare å stå imot (2002, s. 25).

Gunnar Bodahl-Johansen omtales ofte som en ekspert på presseetikken. I et intervju med Mathisen (3.3.2010) advarer han journalister mot å inngå i fellesskap med mektige kilder for å bygge lokalsamfunnet. Da inntar journalisten en annen posisjon enn å være den som overvåker makten, mener han.

Mathisen finner at kildene forsøker å påvirke avisen i retning av den positive patriotten, men har samtidig respekt for avisens rett til å gjøre journalistiske vurderinger (2010, s. 81, 83). Med sin kjente metafor beskriver sosiologen Herbert Gans forholdet mellom kilder og journalister som en dans, hvor kilder søker tilgang til journalister, og journalister søker tilgang til kilder: «*Although it takes two to tango, either sources or journalists can lead, but more often than not, sources do the leading*» (Gans, 1980, s. 116). Innflytelse og definisjonsmakt er imidlertid ikke bestemt til den ene eller den andre, men må hele tiden erobres (Schlesinger, 1990, gjengitt i Allern, 2015). Allern understreker til slutt at den endelige avgjørelsen om publisering er direkte knyttet til redaktøransvaret og ligger i redaksjonen. Innholdet i nyhetene kan likevel i stor grad forklares ut fra relasjonene mellom journalister og kilder, fordi nyhetene skapes i kontakten mellom dem (Allern, 2015, s. 79 - 80).

Innen sosialpsykologien finner man *gjensidighetsprinsippet*. Prinsippet kan formuleres som regelen: «*...om jag hjälper dig med något förutsätter vi båda att du hjälper mig när det behövs*» (Angelöw og Jonsson, 1999, s. 41). Gjensidighetsprinsippet kommer også til uttrykk i kilderelasjoner. Allern setter opp fire kategorier for å forklare ulike kildeforhold, hvor en av dem er *strategiske bytte- og forhandlingsrelasjoner* (2015, s. 81). Et slikt forhold kan illustreres ved at avisen tilbyr oppmerksomhet og publisering i bytte mot informasjon. Det er imidlertid ikke slik at informasjon garanterer publisitet. Heller er det tilsynelatende en «vennetjeneste» ifølge Allern, men det vil også kunne medføre at journalisten føler det nødvendig å holde kilden på godfot, tross kravet om uavhengighet som understrekes i etikkens normer (1997, s. 49). Allern uttrykker at redaksjoner prioriterer og favoriserer kilder, som de over tid etablerer regelmessig kontakt med. Journalistene pleier bestemte kilder og de samme aktørene pleier journalister. En god eller dårlig erfaring av kontakten mellom journalist og kilde vil påvirke forholdet (Allern, 2015, s. 81-82).

Felles for teoriene over er at de illustrerer et avhengighetsforhold i relasjonen, noe som synes å utfordre det kritiske samfunnsoppdraget. Flere har interesse av å påvirke hva som publiseres eller ikke publiseres. Idealet om en fri og uavhengig presse utfordres, fordi journalister ofte er avhengig av å ha et godt forhold til dem som søker å påvirke (Brurås, 2014, s. 67). Mathisen finner at også tid og ressurser ofte er en mangelvare i lokalaviser, og av den grunn blir det

lettere for kildene å få spillerom (2010, s. 78). VVP understreker likevel viktigheten av å opprettholde integritet. Særlig kommer dette til uttrykk i punkt 2.2: «*Redaktøren og den enkelte redaksjonelle medarbeider skal verne om sin uavhengighet, integritet og troverdighet. Unngå dobbeltroller, verv, oppdrag eller bindinger som kan skape interessekonflikter eller føre til spekulasjoner om inhabilitet*» (Norsk Presseforbund, 2020).

Oppsummering teori

Avpartifiseringen har vært viktig for at journalister skal kunne oppfylle sitt samfunnsoppdrag. For å ha en troverdig posisjon i rollen som maktovervåker, er tilstrekkelig avstand mellom journalister og maktpersoner, en grunnleggende nødvendighet. Likevel synes slik distanse vanskelig, særlig i et lokalsamfunn hvor journalister møter motstridende forventninger.

Mektige aktører i lokalsamfunnet er fortsatt de viktigste kildene, og lokalaviser synes å løfte fram det positive i langt større grad enn å være kritisk korrektiv. Nærheten i et lokalsamfunn kan være en fordel for lokaljournalistikken, men bringer også utfordringer med å være kritisk til personer som journalisten må forholde seg til utenom jobb også. For en lokaljournalist vil ha relasjoner til mange innbyggere og kilder.

Forholdet mellom journalist og kilder kan beskrives som et strategisk bytte- og forhandlingsforhold, eller som en dans hvor partene er avhengig av hverandre og konkurrerer om å føre dansen. Relasjonene kan knyttes til gjensidighetsprinsippet. Over tid etablerer journalister kontakt med noen kilder som de pleier, prioriterer og favoriserer, mot at kildene pleier journalisten tilbake. En slik relasjon synes imidlertid å utfordre journalistens integritet, og VVP-punkt 2.2.

Kapittel 3: Gjennomføring

For å undersøke hvorvidt nærhet mellom lokaljournalister og lokalpolitikere gjør det vanskelig å drive kritisk journalistikk, har jeg gjennomført en casestudie i Gjesdal. Gjennom intervju med lokaljournalister og lokalpolitikere har jeg samlet relevant informasjon fra partenes erfaringer og opplevelser med den andre. Utfyllende informasjon om informantene finnes under 3.1.2 *Informanter*.

3.1 Metode

En casetilnærming blir ofte brukt når grensene mellom fenomen og kontekst er uklare (Yin 1994, gjengitt i Østbye, Helland, Knapskog, Larsen & Moe, 2013, s. 236). En slik tilnærming

egnet seg bedre med tanke på oppgavens tema og problemstilling, framfor andre forskningsmetoder. Det finnes mye interessant forskning og litteratur om lokaljournalistikk, men sjeldent går det i dybden på relasjonsteori knyttet til forholdet mellom politikere og journalister i praksis.

Jeg valgte å gjøre undersøkelsen på et sted som jeg ikke kjenner god fra før, for å unngå forantakelser. Casestudien har jeg valgt å gjøre i Gjesdal i Rogaland, som har en veletablert lokalavis. Samtidig ligger kommunen et stykke fra mitt studiested, hjemsted og min arbeidsplass, men likevel nært nok til å kunne dra dit for å gjennomføre undersøkelsen.

3.1.1 Kvalitative intervju

Gjennom kvalitative intervju kan man få informasjon som er vanskelig å få tilgang til på andre måter. Hensikten er å bli informert om innsikter, vurderinger og refleksjoner som informanten sitter på. Å bruke kvalitative intervjuer kan være svært tidkrevende fra forberedelsesfasen til etterbehandlingen. Derfor er gode forberedelser til intervju viktig (Østbye, et al., 2013, s. 103-104).

Det tok lang tid å forberede tema og intervju, og ikke minst tok det tid å finne ut hvem jeg skulle intervju. Jeg utarbeidet en intervjuguide basert på research jeg gjorde i forkant, om tema som er relevant for problemstillingen. Dermed fikk intervjuene mine et *semistrukturert* preg. Slik intervjuform gir rom for mer naturlig samtale og mulighet for å følge opp informasjon og innspill jeg får underveis. Semistrukturerte intervjuer er altså mer fleksible (Østbye, et al., 2013, s. 105).

Jeg valgte å intervju informantene hver for seg. Fordi jeg undersøker relasjoner er det viktig at informantene føler seg trygge nok til å reflektere fritt, og til å dele sine tanker med meg. Derfor valgte jeg å dra til Gjesdal for hvert intervju. Intervjuene ble gjennomført på kontoret til Gjesdalbuen, på rådhuset hos ordføreren, og hjemme hos den tidligere politikeren. Selv om det kan være en svakhet å gjennomføre intervju på informantens territorium, ettersom intervjuobjektet kan få "et overtak", kan det også være en fordel hvis det gir trygghet og fører til at informanten kan svare åpent og fortrolig på spørsmålene (Kjendsli, 2008, s. 90). Det viktigste er at informanten føler seg trygg i intervjusituasjonen (Østbye, et al., 2013, s. 106).

Selv om forberedelse og gjennomføring var tidkrevende, var det likevel etterbehandlingen som tok mest tid. Grunnet tid og ressurser valgte jeg å intervju fire informanter, for å få to perspektiver fra politikken og to fra journalistikken. Det kunne vært givende å intervju enda flere – for eksempel lesere av Gjesdalbuen, for å se hvordan de opplever lokalavisen som

kritisk instans. Det ville derimot kreve mer tid, og kunne blitt vanskelig å bearbeide. Jeg kunne nok også med fordel kuttet ned på spørsmålene i intervjuguiden for å gjøre arbeidet mer overkommelig, men jeg kom tidlig i gang med intervju og fikk dermed tilstrekkelig tid til analysearbeidet.

En fordel i etterbehandlingen er at jeg har god dokumentasjon av de kvalitative intervjuene gjennom opptak og transkribering. Etterarbeidet av intervjuene bedres ved slik dokumentasjon (Østbye, et al., 2013, s. 108). Jeg valgte å møte informantene ansikt til ansikt, og gjøre opptak for å sikre tilstedeværelse. Det krevde mer tid i etterkant med tanke på transkribering. Til gjengjeld fikk jeg gjennomgå informasjonen grundig i denne prosessen, og dannet meg et fullverdig bilde av det som ble sagt og hvordan informantene svarte.

Alle informantene fikk informasjon om oppgavens- og intervjuenes formål, og gav sitt fulle samtykke til å delta, og til å bruke fult navn etter krav til informert samtykke.

Jeg har vurdert hvorvidt det er nødvendig å supplere den kvalitative metoden med en kvantitativ undersøkelse basert på Birgit Røe Mathisen sitt datasett i Lim og lupeundersøkelsen (2007), hvor hun kategoriserer nøytral, negativ og positiv vinkling i artikler over tre uker fra fire aviser. Alle avisene har en lav andel artikler som kan oppfattes negative for lokalsamfunnet, noe som tyder på at lokalavisene i liten grad framstår som kritiske korrektiv til lokalsamfunnet. Mens rollen som lokal patriot, forkjemper og referent kommer tydeligere fram gjennom funn av at positive saker dominerer. Ved å gjennomføre en slik undersøkelse vil trolig ikke resultatet være avgjørende for problemstillingen, og de kvalitative intervjuene jeg har gjort svarer til Mathisens funn. Kvantitativ innholdsanalyse kunne i tilfelle validert funnet, men til slutt har jeg vurdert at det ikke vil tilføre noe nytt til min undersøkelse.

Empirien jeg har samlet inn kan likevel sies å være adekvat for problemstillingen, noe analysen vil vise.

3.1.2 Informanter

For å finne ut hvorvidt nærheten gjør det vanskelig å drive kritisk journalistikk i et lite lokalsamfunn, må jeg undersøke relasjonen mellom lokaljournalister og lokalpolitikere. For å gjøre dette var det nødvendig å intervju noen på politikersiden, og noen på journalistsiden. Begrepet informant brukes vanligvis om den som intervjues i kvalitative intervjuer, og innebærer at intervjuer skal få informasjon om hensikter, vurderinger og refleksjoner fra den som blir intervjuet (Østbye et al., 2013, s. 103). Jeg har intervjuet fire personer, som jeg vurderte relevante i lys av min problemstilling. To av dem er journalistinformanter i

Gjesdalbuen, og to av dem er politikerinformanter i Gjesdal. En av dem er ikke lenger politiker, og det var et bevisst valg å intervjuer også en som ikke lenger er i relasjonen jeg undersøker. I ettertid har det vist seg å være smart, for undersøkelsen peker på at et godt forhold mellom partene er viktig. Dermed kan det tenkes at informantenes svar til en viss grad blir preget av interesser av å bevare et godt forhold. Informanten som ikke lenger er i relasjonen, kan tenkes å reflektere mer fritt og uavhengig av egne interesser.

At journalistinformantene er redaktør og redaksjonsleder, kan være en mulig svakhet. Likevel har redaktøren lang fartstid som lokaljournalist, og har til syvende og sist stor innflytelse på lokaljournalistikken. Redaksjonslederen skriver en del politiske saker, og bor ikke i Gjesdal. Det ser jeg som en styrke når jeg skal undersøke nærhetens betydning for kritisk lokaljournalistikk. Likevel blir det en mulig svakhet når oppgaven ikke har gitt rom for å intervjuer en tredje journalist i Gjesdalbuen som både bor og jobber i lokalsamfunnet.

Journalistinformantene omtales videre som journalister og politikerinformantene som politikere.

- Eugen Hammer, redaktør i Gjesdalbuen. Intervju 25.02.2021.
- Håvard Ovesen, redaksjonsleder i Gjesdalbuen. Intervju 25.02.2021.
- Frode Fjeldsbø, ordfører i Gjesdal kommune 2013 – d.d. (Ap). Intervju 25.03.2021.
- Andreas Eidsaa Jr, tidligere lokalpolitiker (Krf). Intervju 30.03.2021.

Kapittel 4: Analyse

I dette kapitlet skal jeg analysere og gjøre rede for empiriske funn gjennom de kvalitative intervjuene, og drøfte funnene opp mot relevant teori.

4.1 En patriotisk kritiker

4.1.1 Lokalavisens rolle

Journalistinformantene forteller om et samfunnsansvar med ønske om å bidra til positiv utvikling for å gjøre lokalsamfunnet bedre. Alle informantene mener lokalavisen spiller en annen rolle enn riksaviser og nasjonale aviser. De peker videre på at lokalavisen skriver flere positive enn negative saker, uten å se det problematisk.

Som nevnt eksisterer det klare forventninger fra kilder og lokalsamfunn til at lokalavisen skal løfte lokalsamfunnet ved å trekke fram det positive, og at lokalavisen skal være noe mer enn

en kritisk gransker (Mathisen, 2010, s. 72,74). Forventningene står i kontrast til det kritiske samfunnsoppdraget. Det kan derfor tenkes naturlig å snakke om det «andre» samfunnsoppdraget i lokaljournalistikken, som springer ut fra patriotismen. Og som gjerne harmonerer mer med yrkesidealene som pedagog, håndverker og talerør, framfor å være vaktbikkje (Melin-Higgins, 1996). Politikerinformantene tror den større andelen gladnyheter skyldes lokalavisens rolle med å skape identitet, tilhørighet og god stemning. Ifølge redaktøren skyldes det først og fremst at det skjer mer positivt enn negativt. Samtidig handler det om arbeidsmetodikk. Konfliktsakene er vanskelige å finne, og blir ifølge redaktøren sjeldent tipset om eller godt kjent. «Hvis vi driver kritisk journalistikk, er ikke målet å være kritisk, men å ta tak i det kritikkverdige for å forbedre det» (Hammer, 2021, intervju).

Et sentralt aspekt er hvordan lokaljournalister opplever det å være kritisk. Redaksjonslederen legger ikke skjul på at det er ubehagelig i et lite lokalsamfunn, og kan fortelle at han – som mange andre – ikke liker konflikt. En mulig forklaring på at lokalaviser i større grad holder fram de passive yrkesidealene som håndverker og talerør (Melin-Higgins, 1996) er at det sosiale trykket som skapes av lokalsamfunnets forventninger om å nærmest være en «heia-avis» og løfte fram det positive, gjør ubehaget med å være kritisk enda større.

Vi har som mål at lokalsamfunnet skal bli bedre, så det er ikke vits å være tverr for å være tverr. Jeg liker best når alle er venner, men det hører til jobben å være kritisk. Det er likevel viktig at ingen føler jeg er ute etter å ta dem, for da får man sjeldent gode svar (Ovesen, 2021, intervju).

Patrioten i lokalavisen står sterkt framfor kritikeren, slik også Mathisen finner i sin Lim og lupe-undersøkelse (2007).

4.1.2 Nærhet krever andre hensyn

Journalistinformantene kan fortelle at lokalavisen er tettere på lokalsamfunnet, sammenlignet med andre medier. Ifølge redaktøren bør det i prinsippet ikke være forskjeller i journalistens framturen i vanskelige saker, hvor Gjesdalbuen og VG bør vise samme aktsomhet og fremtoning i kontakt med berørte parter. Jeg finner imidlertid at realiteten er en annen. Arbeidsdagen til en lokaljournalist preges av nærhet, og det kan være vanskelig å skrive fra samfunnet man er en del av, og om eller for en rekke mennesker man har relasjoner til. Det er også utfordrende å være kritisk til noen man må forholde seg til etter arbeidstid, og vanskelig kan journalisten distansere seg helt i et lite lokalsamfunn (Mathisen, 2010, s. 64,103). Nærheten i et lokalsamfunn krever altså andre hensyn. Journalistinformantene kan fortelle at en lokaljournalist må ta i betraktning at de skal møte kildene igjen, på butikken eller i intervjusituasjon.

Det er opplagt at vi må ta andre hensyn. Mens VG kan fly inn en journalist, som innenfor etiske regelverk, kan være direkte og på, må vi være mer forsiktige og tilbaketrukket. Nettopp fordi vi skal møte dem igjen. Hvis en politiker sier eller gjør noe galt kan det hende vi er mindre harde i klypa enn VG ville vært. Det er ingen utfordring, men en del av lokaljournalistikken (Ovesen, 2021, intervju).

Det synes klart at nærheten krever mer av en lokaljournalist som skal være kritisk. Redaktøren kan fortelle at slike hensyn likevel ikke må hindre at nødvendig informasjon når ut, men at det er viktig å formidle så skånsomt og generelt som mulig.

4.2 Et samarbeid mellom lokaljournalistikk og lokalpolitikk

4.2.1 Kontakt

Gjennom intervjuene finner jeg at kontakten mellom lokaljournalister og lokalpolitikere i Gjesdal er hyppig. Men som den videre analysen vil vise, gjelder kontakten for stor del en «fast gjeng» og «de veletablerte» lokalpolitikere.

Journalistinformantene kontakter lokalpolitikere omkring tre-fire ganger i løpet av en uke. Politikerinformantene tipser om gladnyheter et par ganger i måneden, og søker kontakt med lokaljournalister på kommunestyre-/formannskapsmøter. Ordføreren tar sjelden kontakt som partipolitiker, og opplever på sin side å være mer tilbakeholden med å kontakte lokalavisen ettersom journalistene følger ham og politikken tett.

4.2.2 Symbiose og samarbeid

Tre av informantene beskriver forholdet mellom lokaljournalister og lokalpolitikere som et samarbeid. Et slikt samarbeid indikerer at journalister i mindre aviser er mer avhengig av, og har større nærhet til sine kilder enn journalister i større aviser.

Politikerne bruker begrepet *symbiose*. Eidsaa opplevde et samarbeid hvor lokalpolitikerne forsøker å gi lokaljournalistene det de behøver, og motsatt: «*Man lever i en symbiose, en type sameksistens hvor den ene på et vis er avhengig av den andre*» (Eidsaa, 2021, intervju).

Redaksjonslederen mener derimot at samarbeidsbegrepet ikke hører hjemme i forholdet. «*Jeg forventer at politikerne tar telefonen når jeg ringer, men jeg vil ikke kalle det for et samarbeid. Det klinger rett og slett dårlig. Da får politikerne heller starte sin egen avis*» (Ovesen, 2021, intervju).

Når journalisten går sammen med maktpersoner for å bygge lokalsamfunnet, er hen ikke lenger i posisjon til å overvåke makten, mener Bodahl-Johansen som advarer mot slikt samarbeid (Mathisen, 2010, s. 83). Som nevnt kan kritisk journalistikk føre til konflikt

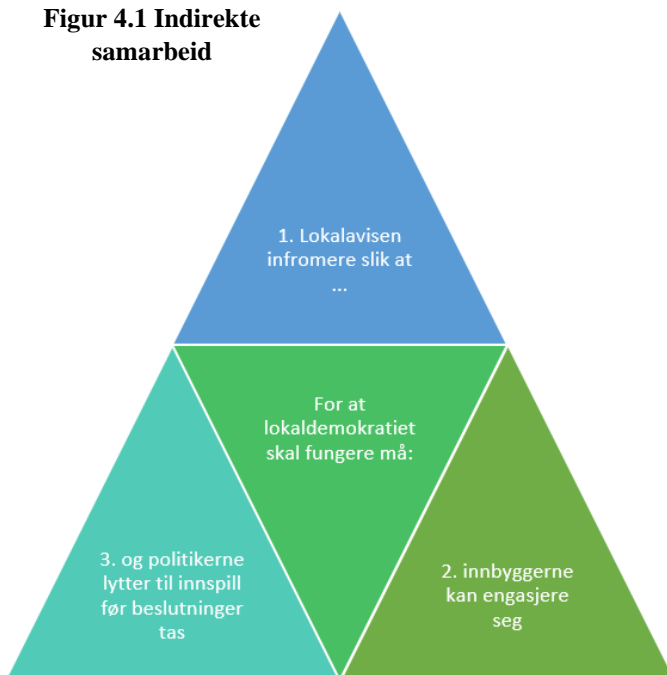
mellom journalisten og maktmennesker. En reflektert holdning til journalistikkens rolle i det demokratiske samfunn er viktig for å kunne motstå fristelsen til å bøye av i frykt for konflikt (Breivik, 2002, s. 25).

Hvorvidt redaksjonslederens svar skiller seg fra de andre fordi han ikke bor i lokalsamfunnet han jobber i, er interessant. Trolig får han et fravær fra nærheten når han ikke er på jobb, og opprettholder dermed mer distanse til lokalpolitikere i Gjesdal.

4.2.3 Samme intensjon, ulike roller

Informantene peker både på direkte og indirekte samarbeid. Førstnevnte handler blant annet om lokalavisens arrangering av valgwake, og et samarbeid hvor Gjesdalbuen dekket 17. mai med deler av sendingen finansiert av kommunen (se også 4.3.2 *Politisk innflytelse versus journalistens makt*). Det indirekte samarbeidet beskriver redaktøren som en trekant (se figur 4.1).

Figur 4.1 Indirekte samarbeid

Figur 4.1 bygger på Gjesdalbuens redaktør sin beskrivelse, og illustrerer et indirekte samarbeid mellom lokalavisen og lokalpolitikere.

Det er ikke et samarbeid på den måten at vi går hånd i hånd og skal klare dette sammen. Samarbeidet må være at vi har et gjensidig ønske om å opplyse og informere best mulig (Hammer, 2021, intervju).

Partene opplever at de har samme intensjon, men ulike roller.

Selv om våre roller er veldig forskjellige, blir agendaen nokså lik. Når jeg sitter med klubben i neven, heiner jeg om lokaldemokratiet. Jeg tror lokaljournalisten tenker det samme når de har pennen i hånden (Fjeldsbø, 2021, intervju).

4.3 Relasjonens betydning for politisk dekning og påvirkning

4.3.1 Et godt forhold er viktig

Gjennom intervjuene finner jeg at begge parter synes det kan være ubehagelig med kritisk lokaljournalistikk. Relasjonen preges av et samarbeid, og en konsekvens av samarbeidet er et

avhengighetsforhold, som krever pleie. Det er interessant å se hvorvidt relasjonen påvirker det kritiske oppdraget.

Informantene forteller at et godt forhold er *helt* avgjørende, og en fordel i et lite lokalsamfunn. Hvis lokalpolitikerne mister tillit til lokaljournalistene lukker de seg inne, og samarbeidet blir dårlig. «*Jeg er opptatt av å være på godfot med lokaljournalistene, for vi skal ikke gjøre jobben vanskelig for hverandre*» (Fjeldsbø, 2021, intervju).

4.3.2 Politisk innflytelse versus journalistens makt

Samarbeidet er *gjensidig* på den måten at partene har et felles ønske om informasjonsspredning. Relasjonen kan beskrives som et *strategisk bytte- og forhandlingsforhold*. Som nevnt tidligere har forholdet mellom journalister og kilder, i stor grad påvirkning på nyhetsinnholdet, fordi nyheter skapes gjennom kontakten (Allern, 2015, s. 79, 81). Her er det sentralt å stille spørsmål ved hvem som er den mektige part i samarbeidet. «*Although it takes two to tango, either sources or journalists can lead, but more often than not, sources do the leading*» sier Herbert Gans (1980, s. 116) i sin tangoteori.

Politikerinformantene er imidlertid tydelige i sin mening om at lokaljournalister har stor makt i samarbeidet (*se 4.3.4 Eksempler*). Som Allern understreker ligger den endelige avgjørelsen om publisering hos redaksjonen og redaktør (2015, s. 80). Jeg finner at politikere i Gjesdal ikke har direkte påvirkning på journalistikkens innhold, men kan påvirke i den grad de velger hvilken informasjon de gir. Samtidig tipser politikere om typiske gladsaker, og gjennomgang av kommunale dokumenter er en del av rutinen i journalistens nyhetsjakt, hvor det ifølge redaktøren sjeldent ligger kritikkverdige forhold. Dermed har politikere indirekte innflytelse på avisens dagsorden. På den annen side finner jeg sitatsjekk uvanlig i forholdet mellom lokalpolitikere og lokaljournalister i Gjesdal.

Det er en viss frykt for å gjøre de proffe sure. Jeg kunne ønske å korrigere, men var livredd for å oppfattes som bedreviter. Jeg forsøkte alltid å få mitt syn gjennom, men forsøk på direkte påvirkning kan nok slå feil og skade relasjonen (Eidsaa, 2021, intervju).

I ryggen har Eidsaa flere år i rikspolitikken og kan derfra fortelle om et råere spill mellom journalister og politikere. I lokalpolitikken opplever han heller et ønske om å hjelpe hverandre. «*Jeg tipper at det er lettere å skrive krassere og mer uavhengig med større distanse. Journalistene som vandrer på Stortinget, gjør litt som de vil*» (Eidsaa, 2021, intervju).

Politikere legger seg sjeldent i journalistens arbeid, og begrunner det i frykten for å ødelegge et forhold preget av troverdighet og tillit.

Hvis vi anerkjenner og respekterer at vi, med et fint ord, har *komplementære* roller, tillater man gjerne hverandre litt slingringsmonn her og der. Jeg følger avisens prioriteringer, men ofte kan *jeg* mene noe er viktig. For at lokaldemokratiet skal leve og for at jeg skal nå ut, er det bra at vi har en god relasjon (Fjeldsbø, 2021, intervju).

Gjensidighetsprinsippet (Angelöw og Jonsson, 1999) er interessant å drøfte her – for når journalisten tilbyr tilgang på publikum gjennom publisering, kan politikeren føle seg forpliktet til å gi den nødvendige informasjonen, men samtidig respektere journalistens rolle. Sett fra den annen side kan informasjonen politikeren gir, føre til at journalisten føler seg forpliktet til å gjøre kilden fornøyd med saken som blir publisert. Gjennom intervjuene kommer det fram at begge parter legger til rette for hverandre.

Man kan skru opp tittelen 20 hakk, men da blir du kjøpt. Det unngår vi. Og det er nok en fordel at jeg ikke revolverintervjuer noen som har gjort feil, men heller spør litt forsiktig. Da føler de at de har litt kontroll på saken også (Ovesen, 2021, intervju).

Som nevnt tidligere skapes et krysspress av forventninger til lokalavisen, som ikke harmonerer med det kritiske samfunnsoppdraget. Redaktøren opplever på sin side at journalistiske vurderinger og prioriteringer ikke svekker samarbeidet. Han understreker at han neppe ville latt være å skrive en viktig sak, om så politikeren aldri ville snakket med lokalavisen igjen.

Samarbeidet skal ikke hindre det kritiske oppdraget, eller legge demper på journalistens integritet. Det kan tenkes lettere sagt enn gjort, for som nevnt er partene avhengige av hverandre for å oppfylle sine oppgaver best mulig. Derfor utfordres idealet om en fri og uavhengig presse (Brurås, 2014, s. 67).

Ordføreren peker på en slik utfordring når kommunen innledet direkte samarbeid i forbindelse med 17. mai feiringen i fjor, med de samme journalistene som skal være kritiske til lokalpolitikkerne: «*Vi ligger klart i et grenseland som kan være krevende. Jeg setter politisk dagsorden og Gjesdalbuen setter sin, men det er jo et samarbeid*» (Fjeldsbø, 2021, intervju).

At lokalavisen for det meste oppleves patriotisk, kan virke kompenserende for de gangene journalistene er kritiske. Muligens er det nøkkelen til å sikre videre samarbeid.

Når Gjesdalbuen gjør jobben som kritisk instans, må jeg tåle at de rammer meg og politikken på måter som noen ganger føles urettferdig. Det er avgjørende for lokaldemokratiet. Andre ganger får vi gjerne mer skryt enn vi strengt tatt fortjener, så det balanserer seg nok (Fjeldsbø, 2021, intervju).

4.3.3 Objektiv versus subjektiv

I VVP-punkt 2.2. heter det at «Redaktøren og den enkelte redaksjonelle medarbeider skal verne om sin uavhengighet, integritet og troverdighet [...]» og videre unngå bindinger som kan skape interessekonflikter eller spørsmål om inhabilitet (Norsk Presseforbund, 2020).

Knytter man presseetikken til det grunnleggende premisset om tilstrekkelig avstand til makten, for å sikre troverdighet i rollen som maktovervåker (Sjøvaag, 2020, s. 9,16), er det sentralt å stille spørsmål ved hvorvidt lokalavisen klarer å bevare sin uavhengighet, integritet og troverdighet når relasjonen til lokalpolitikere beskrives som et samarbeid.

Selv om både lokaljournalister og lokalpolitikere forstår maktkritikken som en viktig presseoppgave for å verne om lokaldemokratiet, kan man vanskelig se bort ifra at følelser preger relasjonen.

I det følgende går jeg inn på objektivitet og subjektivitet for å undersøke hvorvidt det i det hele tatt er mulig for lokaljournalisten å være nøytral til lokalsamfunnet. I prinsippet skilles det gjerne mellom objektivitet og nøytralitet, men i denne sammenhengen benyttes begrepene som definert i Store norske leksikon:

Objektiv brukes om noe som baseres på fakta og ikke preges av følelser, personlig interesse eller oppfatning. En nøytral person, oppførsel eller talemåte er objektiv og saklig uten å formidle følelser, holdninger eller verdier. Et nøytralt samtaleemne er fredelig, det støter ingen og vekker ikke sterke følelser. Subjektiv er det motsatte av objektiv (Store norske leksikon: 2019, 2020).

Politikerne kan fortelle at det er skummelt dersom forholdet blir for tett, og peker på at det vil skape bindinger, følelser og sympati mellom partene som gjør at den kritiske delen av samfunnsoppdraget ikke er så opplagt. «*Jeg er nok bevisst på at nærheten kan gjøre avisene mindre kritiske enn de burde være. Det opplever jeg at Gjesdalbuen også ser*» (Fjeldsbø, 2021, intervju).

Ordføreren kan også fortelle at lokaljournalistene vet mer om ham som person og derfor forholder seg annerledes enn andre journalister. «*Jeg vet ikke om det bør være sånn, men jeg tror det blir sånn fordi forholdene er såpass små her*» (Fjeldsbø, 2021, intervju).

«*Jeg håper på mest mulig objektivitet, også tipper jeg det blir ganske mye subjektivitet*» sier Eidsaa (2021, intervju), som fornemmer at det faktisk betyr noe hvilket forhold politikerne har til lokaljournalistene. For stor del opplevde han en objektiv lokaljournalistikk, men kan fortelle at han i noen tilfeller følte at sympatier eller antipatier sto i veien for *objektivitetsidealet*. De første årene som lokalpolitiker hadde han et godt forhold til en tidligere journalist i Gjesdalbuen, også på privaten. Han ser ikke bort ifra at relasjonen førte til god og positiv dekning. Da journalisten sluttet i lokalavisen hadde ikke Eidsaa samme forhold til andre lokaljournalister.

Jeg tror det er et faktum at menneskelige relasjoner betyr mye for resultatene. Tillit er viktig i forholdet, men i noen tilfeller kan det virke som man må jobbe hardt for tilliten hvis man ikke har en spesiell tilknytning. Jeg tror det er vanskelig å ikke bli preget av felles interesser når man har vokst opp i lokalsamfunnet eller har en del sosiale kontakter (Eidsaa, 2021, intervju).

Han peker på distanse som et privilegium lokaljournalister ikke har i samme grad som andre journalister. Avpartifiseringen skulle frigjøre pressen fra politisk påvirkning (Sjøvaag, 2020, s. 51), men krysspresset av forventninger og samarbeidsrelasjonen synes å gjøre det vanskelig å føre en fullstendig fri og uavhengig journalistikk i et lite lokalsamfunn.

Redaksjonslederen, som ikke bor i Gjesdal, erkjenner at han har meninger om politikk som han helst ikke vil at politikerne i Gjesdal skal være kjent med, fordi han ønsker at det ikke skal ha noe å si. Han ser det både som en fordel og ulempe at han ikke bor i kommunen.

Redaksjonslederen slipper eksempelvis situasjoner hvor økonomisjefen også er barnas håndballtrener. På den annen side får han færre tips og kjenner lokalsamfunnet noe mindre. *«Men det er greit å kunne reise hjem hver dag og være sur på hjemkommunen min i stedet for å klage på ordføreren her»* (Ovesen, 2021, intervju).

Med det illustrerer han nærhetens dilemma, og tyder på at journalisten vanskelig kan være objektiv og nøytral til sin egen hjemkommune.

4.3.4 Eksempler

I intervju med politikerinformantene finner jeg at de ikke opplever lokalavisen like kritisk og tabloid som andre aviser. Samtidig nevner de hvert sitt eksempel som illustrerer journalistikkens mektighet i regional og lokal kontrast.

De snakker om medias dekning av ordførerduellen både i 2013 og i 2015. Fjeldsbø sikter til den første duellen som media har omtalt som et kupp (se vedlegg 3: *Utvalgte artikler om kuppet i 2013*). Da Olaug Bollestad fikk plass på Stortinget, var Eidsaa klar for å bli ordfører og mener det sto i en skriftlig avtale mellom Krf, Ap og Sp. Men avtalen ble tolket på to måter, og det hele endte med Fjeldsbø som ordfører.

4.3.4.1 Kuppet i 2013

Fjeldsbø kan fortelle at han med jevne mellomrom kjenner ubehag og lite begeistring for saker som skrives i aviser. Det er imidlertid den ene gangen i 2013 at han har opplevd media nådeløs. Ifølge ordføreren baserte bruddet seg på en uenighet om avtalen. I media opplevde han at det i stor grad var Krf sin forståelse som vant gjennom.

«Jeg leste ting om meg selv som jeg ikke kjente meg igjen i. Jeg var en maktsyk og kvinnefiendtlig politisk kjeltring» (Fjeldsbø, 2021, intervju).

Gjesdalbuen dekket også kuppet på en måte Fjeldsbø ikke kjente seg igjen i, men han peker først og fremst på Stavanger Aftenblad som blåste opp bruddet og var nådeløse i sin kritikk. Fjeldsbø opplever ikke at lokalavisen fører voldsomme artikler med kritikk mot ordføreren.

Han peker videre på to hendelser hvor han har følt seg lurt av journalister i NRK Rogaland og Stavanger Aftenblad. «*De førte meg ut på glattisen for å få tak i informasjon. Det kan være de mener det er slik journalister opptrer med framstående politikere, men jeg opplever ikke at det er praksis i Gjesdalbuen*» (Fjeldsbø, 2021, intervju).

4.3.4.2 Duellen i 2015

For Eidsaa var ubehaget størst da han tok opp ordførerduellen mot Fjeldsbø i 2015. Han forteller om Gjesdalbuens portretter av kandidatene i forkant av valget. På mange måter opplevdes det som et «make or break»-intervju, hvor overskriften lød: *Eidsaa bygger politikken på ei 2000 år gammel bok* (se vedlegg 4.1).

Med et par pennestrøk eller tastetrykk kan lokaljournalisten foreta et karakterdrap, eller hvert fall latterliggjøre folk, med fakta i behold. Jeg følte meg sårbar og undret hvordan jeg skulle få fram hvem jeg egentlig er slik at folk liker meg (Eidsaa, 2021, intervju).

Eidsaa tror det kan være utfordrende å være Krf-politiker fordi en del vi ha antipatier som gjør det vanskelig å skille politikken fra livssynet. I det nevnte tilfellet opplevde han det som at Gjesdalbuen tok parti med den andre representanten. Det gjorde ham klar over hvilken makt journalister har. Eidsaa har imidlertid ikke opplevd at lokalavisen var ute etter ham, men likevel kan han fortelle at det i ham bodde en generell frykt for å komme dårlig ut i lokalavisen. Noe han først har reflektert over etter han fikk fravær fra politikken.

Noe av det mest belastende med å være lokalpolitiker er frykten for hva som står i lokalavisen. Det er viktig å ha respekt for det som står, men om det er riktig at man skal være redd lokalavisen, er jeg usikker på. Jeg vet ikke om lokaljournalister er klar over hvilken makt de har (Eidsaa, 2021, intervju).

4.3.5 Feil farge?

I de nevnte eksemplene forteller begge informantene om opplevelser av at media kan ta parti. Politikerinformantene kan fortelle at det går diskusjoner i det politiske miljøet i Gjesdal om at noen politikere synes å ha klippekort i lokalavisen. De uttrykker antakelser som peker på at partipressen ikke er avviklet for godt.

«*Vi opplevde i perioder at vi hadde feil farge og at det slo negativt ut på deknningen vi fikk i Gjesdalbuen. Det er nok vanskelig å ha en fullstendig uavhengig presse lokalt, for man blir preget av det lille samfunnet man lever i*» (Eidsaa, 2021, intervju).

«Noen kan mene det er vanskelig å slippe til som Ap-politiker fordi Gjesdalbuen mener ordføreren er i avisen hele tiden. Men da er det ikke som partimedlem» (Fjeldsbø, 2021, intervju).

Ordføreren har en symbolfunksjon og er en gallionsfigur. Redaksjonslederen mener det er grunnen til at ordføreren ofte er i avisen, ofte i gladsaker. Han uttrykker også at det er vanskelig å balansere hvem som får plass i avisen, og opplever at politikerne ikke forstår seg på nyhetskriteriene og journalistiske vurderinger. Redaksjonslederen forteller at noen partier er flinkere å tipse og finner gjerne caser på eget initiativ.

Man går fort i samme spor med samme kilder. Det er helt klart noen jeg snakker mer med. Noen tar telefonen oftere, eller er mer ivrige og ringer selv. Noen snakker mer i møter og da snakker jeg med dem, og husker dem neste gang jeg skriver om samme tema (Ovesen, 2021, intervju).

Lokaljournalistene opplever at politikere synes det er stas når de er til stede på møter, og det hender avisen blir nevnt fra talerstolen. Redaksjonslederen tror imidlertid noen synes det er mer stas enn andre, gjerne ut fra hvor ofte de er i avisen. Han kan fortelle at Gjesdalbuen også skriver personlig om den *faste gjengen*, og at de *veletablerte* pleier å stille opp for å snakke om- og by på seg selv. Ordbruken er interessant og bygger opp under Allerns påstand om at redaksjoner favoriserer og prioriterer kilder som de etablerer regelmessig kontakt med. Positive og negative erfaringer i kontakten vil videre kunne påvirke forholdet (Allern, 2015, s. 81-82).

Dette tyder på at nærheten er større mellom *enkelte* lokalpolitikere og journalister i Gjesdal, noe som gir dem lettere tilgang i lokalavisen. På den andre siden oppleves det urettferdig for politikere som ikke har den samme relasjonen med lokaljournalistene.

Mens politikerinformantene antyder at partifarge spiller en rolle for tilgangen, mener journalistinformantene at det er journalistiske vurderinger som ligger til grunn. Samtidig ser det ut som enkelte politikere «pleier» journalisten mer enn andre, noe som synes å bringe fordeler. En mulig ulempe for lokalavisen er imidlertid at det kan bli vanskeligere å være kritisk overfor bestemte politikere, som de da må «pleie» tilbake.

4.3.6 Ny form for politisk journalistikk – et forsøk på å distansere seg?

For politikerne er avisen et viktig talerør, og stadig viktigere mener de den blir. Samtidig finner jeg at lokalavisen synes å ta mer avstand fra å være politisk talerør, men streber heller etter å være et talerør for innbyggerne. Som nevnt tidligere fant Melin-Higgins at flere lokalaviser holdt fram yrkesidealet om å være talerør for opinionen (1996), noe som også

synes å være tilfellet i Gjesdalbuen. Tidligere var lokalavisen mer politikkorientert, men undersøkelsen tyder på at en annen form for politisk journalistikk vokser fram. Muligens i et forsøk på å distansere seg fra politiske kilder.

Journalistinformantene kan fortelle om en endring fra tidligere hvor avisen var mer orientert om den politiske debatten, og var til stede i kommunestyremøter hvor de nærmest produserte møtoreferater fremfor journalistikk. I dag lytter de heller til saker som tas opp for å finne hvordan det berører innbyggerne. «*Journalisten er ikke en forlenget politisk arm for å fremme en politikers syn. Vi prioriterer mer og mer å snakke med innbyggerne framfor politikerne*» (Hammer, 2021, intervju).

Ved å løfte folket frem i saker innbyggerne mener er viktig, ønsker lokalavisen å gi dem makt til å kunne påvirke i lokalsamfunnet. Også avisens eierskap (Amedia) har satt preg på hvordan politikken dekkes mer selektivt, og med flere caser for å gjøre innholdet mer engasjerende.

«*Den kritiske oppgaven lar seg gjøre i et lite lokalsamfunn også, men vi er avhengig av kilder som vil stå fram*» (Ovesen, 2021, intervju). Avisen foretrekker å bruke andre kilder der den kan, men som nevnt er lokaljournalistene fortsatt i hyppig kontakt med lokalpolitikere, og et godt forhold er nødvendig for å få informasjon.

«*Elitekilder er ikke viktigere enn grasrotkilder, men er lettere å ty til fordi de stort sett er tilgjengelige. Det skal nok ikke være sånn, men det blir fort en overvekt av elitekilder i avisen*» (Ovesen, 2021, intervju).

Jeg finner også at tid og ressurser spiller en rolle for lokalavisens kritiske journalistikk. Redaksjonslederen forteller at mindre saker i hverdagen kan gå glipp av et par kritiske spørsmål, fordi det vil kreve to ekstra telefoner. Med mindre tid og ressurser i lokalavisen synes det lettere å ty til politikere i gladsaker, og heller prioritere å løfte frem innbyggerne i kritiske saker. Det gode forholdet mellom lokaljournalister og lokalpolitikere er viktig å bevare. Ved å rette det kritiske søkelyset via innbyggerne kan det tenkes å redusere risikoen for at kritikken går på bekostning av samarbeidet.

Kapittel 5: Oppsummering og konklusjon

I dette kapitlet samler jeg trådene og oppsummerer, før jeg trekker en konklusjon basert på funnene i undersøkelsen.

Ønsket bak lokaljournalistikken i Gjesdal er å bidra til å utvikle lokalsamfunnet i positiv retning, ved å belyse det som er bra og det som kan bli bedre. Analysen viser at lokaljournalistikken er patriotisk, men ikke ukritisk. Patriotismen som kommer til uttrykk i lokalaviser som vil bygge identitet og tilhørighet (jfr. Mathisen, 2007) tilsier at en slik forståelse av journalistikken ligger til grunn for flere lokalaviser.

I analysen drøftes nærhetens dilemma, og deriblant utfordringer med å holde et distansert forhold til maktpersoner i lokalsamfunnet. Litteraturen peker på tilstrekkelig avstand som et grunnleggende premiss for det kritiske samfunnsoppdraget. Gjennom intervjuer med lokaljournalister og lokalpolitikere i Gjesdal finner jeg likevel at det eksisterer en viss nærhet i lokalsamfunnet, som også kommer til uttrykk i relasjonen mellom journalistene og politikerne. Nærheten er fysisk på den måten at partene jobber og lever i et klart avgrenset område og har tilknytning til lokalsamfunnet, men den er også psykisk i den forstand at partene jobber sammen om et felles mål og har psykologisk tilknytning til et sted.

Lokaljournalistene og lokalpolitikere i Gjesdal er imidlertid bevisst på nærhetens dilemma, og forsøker å distansere seg til en viss grad. Lokalavisen er et viktig talerør for lokalpolitikere, mens lokalavisen på sin side ønsker å være talerør for folket. Det samsvarer med utviklingen jeg finner i måten lokalavisen dekker politikken på, som synes å sikre mer distanse til politikere, og mer nærhet til innbyggerne.

Viktigheten av en god relasjon står likevel sterkt, og partene justerer seg opp mot hverandre når de inngår i et samarbeid. I analysen kommer det fram at forholdet mellom lokalpolitikere og lokaljournalister i Gjesdal er preget av troverdighet og tillit. Videre kan det tyde på at lojalitetsbånd, som ble knyttet til partipressebegrepet tidligere i oppgaven, fortsatt eksisterer. Gunnar Bodahl-Johansen advarer redaksjoner mot å inngå i et fellesskap med mektige aktører for å bygge lokalsamfunnet. Advarselen kan tolkes dit hen at relasjonen mellom lokaljournalister og lokalpolitikere ikke er særegen for Gjesdalbuen.

Mine hovedfunn er altså at ubehaget ved å være kritisk journalist sannsynligvis forsterkes av nærhet og tette bånd til lokalpolitikere, samt til lokalsamfunnet som helhet. Problemstillingen synes å være kontroversiell, og erkjennes gjerne ikke for fullt av lokale redaksjoner, men

gjennom informantenes refleksjoner finner jeg at de mer mellommenneskelige aspektene om relasjoner preger lokaljournalisten og lokalpolitikeren i Gjesdal. Dette kommer til uttrykk i nyhetsinnholdet fordi nyhetene skapes i kontakten med mennesker.

Et annet interessant funn er at informantene som både bor og jobber i Gjesdal beskriver relasjonen som et samarbeid, mens redaksjonslederen som bor i en annen kommune tar avstand fra å benytte samarbeidsbegrepet om forholdet. Det tyder på at nærheten i et lokalsamfunn skaper gjensidige forventninger mellom lokaljournalister og lokalpolitikere. Samspillet for å nå et felles mål, synes å utfordre journalistens kritiske posisjon. Det kritiske samfunnsoppdraget for lokaljournalistikken virker å være forankret i patriotismen, med ønske om å forbedre det som ikke fungerer. Overvåkningsoppdraget kommer sjeldnere til uttrykk, muligens fordi kritikkverdige forhold sjeldent blir kjent for lokalavisen, men trolig også som en konsekvens av samarbeidsrelasjonen mellom lokaljournalister og lokalpolitikere.

Så gjør nærheten mellom lokaljournalister og lokalpolitikere det vanskelig å drive kritisk journalistikk? Undersøkelsen tyder på at det faktisk er slik at nærheten mellom lokaljournalister og lokalpolitikere gjør det vanskelig å drive kritisk journalistikk.

Det er viktig å understreke at mine funn stammer fra analyse av informasjon fra fire informanter i Gjesdal. Undersøkelsen baserer seg på følelser framfor håndfaste fakta, og empiriske funn kan ikke regnes som generell kunnskap. Likevel støtter litteraturen opp om det mine informanter sier. Dermed kan jeg med noe større sikkerhet konkludere med at nærheten mellom lokaljournalister og lokalpolitikere gjør det vanskelig å drive kritisk journalistikk.

Helt til slutt vil jeg nevne at det trolig finnes mye interessant å ta tak i hvis man undersøker relasjonen mellom lokaljournalister og lokalpolitikere på et dypere nivå. Kritisk refleksjon om lokaljournalistikk kommer til uttrykk i tidligere forskning, men jeg savner forskning som våger å ta dypdykket ned i den mellommenneskelige relasjonen og følelsene som blant annet kommer fram gjennom min analyse. Ved å gjøre en større undersøkelse med flere aviser på nasjonalt, regionalt og lokalt plan, kunne man sett på om det er en sammenheng mellom tette og nære bånd blant journalister og politikere, og journalistens vilje til å være kritisk overfor makten og maktpersoner i samfunnet. Min undersøkelse peker hvert fall på en slik tendens, som det ville vært interessant å undersøke videre.

Litteraturliste

- Allern, S. (1997). *Når kildene byr opp til dans*. Oslo: Pax Forlag
- Allern, S. (2015). *Journalistikk og kildekritisk analyse*. CAPPELEN DAMM
- Angelöw, B. og Jonsson T. (c1990). *Introduktion till socialpsykologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Breivik, F. (2002). *Undersøkende journalistikk. Et spørsmål om metode eller holdning*. HBO-notat 14/2002.
- Brurås, S. (2014). *Etikk for journalister* (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Gans, H. (1980). *Deciding What`s News*. London: Constable.
- Høst, S. (2005). *Det lokale avismønsteret. Dekningsområder, mangfold og konkurranse 1972-2002* (Rapport, 3/2005). Institutt for journalistikk.
- Kjendsli, V. (2008). *Rett på sak! Lærebok i praktisk journalistikk*. Kristiansand: IJ-forlaget.
- Mathisen, B. R. (2007). *Lokalsamfunnets lim og lupe?: Lokaljournalistikken analysert i et sentrum-periferi perspektiv* (Masteroppgave). Institutt for medier og kommunikasjon: Universitetet i Oslo.
- Mathisen, B. R. (Red). (2010). *Lokaljournalistikk – Blind patriotisme eller kritisk korrektiv?* Kristiansand: IJ-forlaget.
- Melin-Higgins, M. (1996). *Pedagoger och spårhundar. En studie av svenska journalisters yrkesideal* (Doktorgradsavhandling). Institutionen för journalistik och masskommunikation: Göteborgs Universitet.
- Norsk Pressehistorisk Forening. (2014). *Den norske partipressen – Fra utvikling til avvikling* (Pressehistorisk tidsskrift, 21/2014). Hentet fra: http://www.pressetidsskrift.no/content/uploads/pub/2014/08/NPF_Tidsskrift_21_2014.pdf
- Nygren, G. (1997). *Inte bara kontokort. Lokal journalistik och kommunal tystnad*. Ordfront forlag.
- Rasmussen, T. (2004). *Mektig og aktverdig – Betragtninger om journalistikkens legitimitet*. Kristiansand: IJ-forlaget
- Roppen, J. (1993). *Journalistikk i bygdeaviser. En innholdsanalyse av Møre, Møre-Nytt, Vest-Avisa og Sulaposten 1065-1990*. Møre og Romsdal Distriktshøgskule.
- Sjøvaag, H. (2020). *Journalistikkens utfordringer – demokrati, økonomi og teknologi*. [Allvit]. Oslo: Universitetsforlaget.
- Østbye, H., Helland, K., Knapskog, K., Larsen, L. O., Moe, H. (2013). *Metodebok for mediefag* (4 utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

NB! Birgit Røe Mathisen har sendt masteroppgaven sin til meg i forbindelse med min bacheloroppgave, og ligger ikke tilgjengelig på nett. Jeg har ikke lagt den ved som vedlegg på grunn av størrelsen og fordi det ble utfordrende å kopiere opp en så stor oppgave. Dersom sensor ønsker en kopi av masteroppgaven *Lokalsamfunnets lim og lupe?*: *Lokaljournalistikken analysert i et sentrum-periferi- perspektiv*, kan jeg sende den ved forespørsel på mail: Jbmidboe@outlook.com.

Kildeliste

Nordbø, B. (2020, 9. juli). Subjektiv. I Store norske leksikon [Internett]. Hentet fra: <https://snl.no/subjektiv> (Lest 30.04.2021).

Norsk presseforbund. (2020). Vær Varsom-plakaten. Hentet fra: <http://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/>

Nøytral. (2020, 16. november). I Store norske leksikon [Internett]. Hentet fra: <https://snl.no/n%C3%B8ytral> (Lest 30.04.2021).

Objektiv: saklig. (2019, 29. juni). I *Store norske leksikon* [Internett]. Hentet fra: [https://snl.no/objektiv - saklig](https://snl.no/objektiv_-_saklig) (Lest 30.04.2021).

Vedlegg

Vedlegg 1: Intervjuguide journalistinformanter

(Spørsmålene har variert ut fra svarene jeg fikk, og tilpasset informantens situasjon.

Oppfølgingsspørsmål er ikke med i intervjuguiden)

A: Egen rolleoppfatning

1. **Hva kjennetegner måten en god lokaljournalist jobber på?**
2. **Tror du det er stor forskjell i måten en journalist i en større avis jobber, og måten en journalist i lokalavis jobber på?**
3. **Hva oppfatter du som de viktigste oppgavene for deg som lokaljournalist?**
4. **Er det mulig for lokalavisen å fungere som lim og lupe? På hvilken måte/ hvorfor ikke?**
5. **Bør lokaljournalister unngå å engasjere seg i lokalsamfunnet? Hvor går grensen?**

B: Lokalavisens rolle

1. **Hva mener du er lokalavisens rolle i et lokalsamfunn?**
2. **Må lokalavisen ta spesielle hensyn, eller er journalistiske avveiningene de samme i lokalaviser som i andre aviser?**
3. **En del forskning tyder på at lokalavisen skriver mindre om uenigheter og konflikt, men gir et mer harmoni og konsensus-preg enn andre aviser – er det noe du kjenner deg igjen i?**
4. **Oppfatter du lokalavisen som en aktør i lokalsamfunnet? På hvilken måte?**
5. **Er det viktig at lokalavisen er samfunnskritisk?**
6. **Hva mener du har overtatt som lokalavisens overordnede agenda etter partipressen?**

C: Politisk journalistikk

1. **Hvilke typer saker skriver du mest?**
2. **Hvordan dekker dere politikken i Gjesdal?**
3. **Hvordan finner dere politiske saker?**
4. **I hvor stor grad opplever du at disse sakene er positivt/ negativt vinklet?**
5. **Når er lokale politiske forhold av samfunnsinteresse, og hvordan foregår vurderingen på det?**

- 6. Ber politikere ofte om sitatsjekk? Når er det typisk? / I hvilke saker?**
- 7. Lar overvåkning og avdekking av politikk og maktovretredelser seg dekke i en liten lokalavis?**

D: Forhold til politiske kilder

- 1. Hvordan vil du beskrive ditt forhold til lokalpolitikere i Gjesdal?**
- 2. Hva mener du bør prege et ideelt forhold mellom lokaljournalist og politiker?**
- 3. Opplever du at lokalpolitikerne er positive til lokalavisen?**
- 4. Omtrent hvor ofte tar du kontakt med en lokalpolitiker?**
A) Flere ganger i uken, B) en gang i uken, C) en gang i måneden, eller D) sjeldnere?
- 5. Omtrent hvor ofte tar lokalpolitikere kontakt med deg?**
A) Flere ganger i uken, B) en gang i uken, C) en gang i måneden, eller D) sjeldnere?
- 6. Er det noen politikere du snakker mer med enn andre?**
- 7. Hvor godt føler du at du kjenner ordføreren? Hvor godt føler du at du kjenner lokalpolitikere i Gjesdal?**
A) Kjenner dem ikke i det hele tatt, B) kjenner dem kun i jobbsammenheng, C) kjenner noen av dem ganske godt, eller D) kjenner de på privaten/ personlig?
- 8. Snakker du med politikere utenom jobb, eller utenom at det er i forbindelse med en sak?**
- 9. Hvor viktig er et godt forhold og god kontakt med politikerne i Gjesdal for lokaljournalistikken?**
- 10. Føler du at politikerne har forståelse for din yrkesrolle og oppdrag?**

E: Forventninger fra politikere

- 1. Opplever du at lokalpolitikerne gir uttrykk for hvordan de mener du skal vinkle en sak, eller hva du skal skrive om?**
- 2. Vinkler du noen ganger saker annerledes enn du hadde tenkt etter påtrykk fra en politiker? I så fall: hvilke typer saker?**
- 3. Har du noen gang latt være å skrive en sak etter påtrykk fra en politiker?**
- 4. Hvor kommer oftest initiativet til de sakene du skriver fra: avisen selv, eller politikere?**
- 5. Føler du at lokalpolitikerne har forventninger til lokalavisen?**
Hvilke typer forventninger? Hvordan kommer det til uttrykk?
- 6. Hvordan møter du slike forventninger?**

- 7. Har du fått tilbakemeldinger fra politikere om hvordan du har gjort, eller gjør jobben din?**
- 8. Har du noen gang skrevet en politisk sak hvor du har følt at du var for nær saken eller kilden?**
- 9. Har du noen gang lagt begrensninger på det du skriver av hensyn til en politiker eller lokalsamfunn?**
- 10. Er det viktige saker man unngår å ta tak i, i frykt for ubehag?**
- 11. Har dere opplevd press på å droppe saker, eller påvirkning fra politisk hold?**
- 12. Hvem bestemmer hvorvidt og hvordan kritikkverdige forhold skal dekkes?**
- 13. Er bevaring av et godt forhold til lokalpolitikere viktigere enn «skupet» og samfunnsinteressen?**
- 14. Hvem har egentlig makten?**

Vedlegg 2: Intervjuguide politikerinformanter

(Spørsmålene har variert ut fra svarene jeg fikk, og tilpasset informantens situasjon.
Oppfølgingsspørsmål er ikke med i intervjuguiden)

A: Om forholdet til lokalavisen

- 1. Hvordan opplever du ditt forhold til Gjesdalbuen?**
- 2. Hvilke forventninger har du til lokalavisen?**
- 3. Hva mener du er lokalavisens viktigste rolle?**
- 4. Omtrent hvor ofte tar/ tok du kontakt med lokalavisen?**
A) Flere ganger i uken, B) en gang i uken, C) en gang i måneden, eller D) sjeldnere?
- 5. Omtrent hvor ofte tar/ tok lokalavisen kontakt med deg?**
A) Flere ganger i uken, B) en gang i uken, C) en gang i måneden, eller D) sjeldnere?
- 6. Opplever du et samarbeid mellom deg som politiker og lokalavisen? På hvilken måte?**
- 7. Opplever du å ha innflytelse på lokaljournalistikken? Hvilke saker som skrives/ ikke skrives?**
- 8. Opplever du at lokalavisen er mest opptatt av å skrive om det positive eller det negative som skjer?**
- 9. Mener du det er viktig at lokalavisen spiller en samfunnskritisk rolle? Bør de være mer kritiske?**

B: Om forholdet til lokaljournalister

- 1. Hvordan opplever du ditt forhold til lokaljournalistene i Gjesdal?**
- 2. Hva mener du bør prege et ideelt forhold mellom lokaljournalist og lokalpolitiker?**
- 3. Hvilke forventninger har du til journalistene?**
- 4. Opplever du at journalistene fra lokalavisen opptrer annerledes enn journalister fra riksdekkende/ andre aviser?**
- 5. Hvor godt føler du at du kjenner journalistene i Gjesdalbuen?**
A) Kjenner dem ikke i det hele tatt, B) kjenner dem kun i jobbsammenheng, C) kjenner noen av dem ganske godt, eller D) kjenner de på privaten/ personlig?
- 6. Er det viktig for deg å ha et godt forhold til lokaljournalister i Gjesdalbuen?**
- 7. Ber du ofte om sitatsjekk? Hvorfor/ hvorfor ikke?**

- 8. I hvor stor grad opplever du journalister som troverdige?**
- 9. Har du noen gang følt det ubehagelig når lokalavisen har tatt kontakt eller skrevet en sak?**
- 10. Har du blitt utsatt for kritisk omtale i lokalavisen?**
- 11. Har det hendt at du føler lokaljournalistikken påvirker deg personlig?**
- 12. Opplever du at lokaljournalister skiller mellom deg som person og deg som politiker?**
- 13. I hvilken grad opplever du at journalisten er objektiv/ nøytral når dere snakker sammen?**
- 14. Har du noen gang gitt tilbakemeldinger til journalisten i saker du mener kunne blitt gjort annerledes?**
- 15. Føler du at du har mulighet til å påvirke journalisten i enkelte saker?**
- 16. Har du noen gang forsøkt å påvirke dekningen av konkrete saker? I så fall: hvordan/ hvilke saker?**

Vedlegg 3: Utvalgte artikler om kuppet i 2013

Vedlegg 3.1 Gjesdalbuen: Det politiske maktkuppet i Gjesdal

<https://www.nb.no/items/da95b9afb42c2ea7383158978ffc0e44?page=5&searchText=kupp>

6 GJESDALBUEN FREDAG 5. JULI 2013

Det politiske maktkuppet i Gjesdal

Frode Fjeldsbo (Ap), fremst, Tor Elvind Moss (H) og Margunn Nedreba gikk sammen om å sørge for en slutt på KrF-styre etter 14 år med KrF-ordfører i kommunen.

Derfor brøt de 14 år med KrF-styre

LINA FJELDSEGGESKAD - TILSATT OG FOTOGRAF: HENNING GUNNAUF @ GJESDALBUEN.NO

Frode Fjeldsbo mener Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet i Gjesdal har sitt på det rene etter samarbeidsbruddet med Kristelig folkeparti.

KUPP: På ettermiddagen fredag 28. juni sendte Frode Fjeldsbo, Tor Elvind Moss og Margunn Nedreba ut en pressemelding der de opplyste at Ap og Sp hadde valgt å bryte samarbeidet med KrF og i stedet vende seg mot Høyre.

Høyre, Arbeiderpartiet og Senterpartiet i Gjesdal har for perioden mellom stortingsvalget 2013 og kommune- og fylkestingsvalget 2015 inngått følgende fripluktede samarbeid: Ordfører er Frode Fjeldsbo (Ap), varaordfører er Tor Elvind Moss (H). Dersom ordfører treng endelig ut av stilling, velges varaordfører som ny ordfører. H, Ap og Sp utarbeider felles budsjett i perioden. Til sammen har de tre partiene 14 kommunestyreprerenter av totalt 27, og dermed flertall.

- KRIF BASTANT AVVISENDE
Han mener Ap ikke har brutt

Dagen etter at dette ble kjent, møtte de tre politikerne pressen for å forklare mer.

- Vi bryter med KrF fordi vi ikke ble enige om tolkningen av samarbeidsavtalen vi inngikk etter valget i 2011, forklarte Fjeldsbo.

PARTI ELLER PERSON?
Avtalen lyder slik:

Samarbeidsavtale mellom KrF, Ap og Sp i Gjesdal kommune for 2011 til 2013 bygges på et valgfritt samarbeid. Fordeling av verv: Ordførervervet, KrF. Varaordførervervet, Ap. Leder av drift og miljø Venstre, Dag Tveit. Avtalen er signert 19. september 2011 av Svein Kj. Søyland (Sp), Frode Fjeldsbo (Ap) og Magnus Herredøvela (KrF).

Stridens kjerne er punktet om ordførervervet. Fjeldsbo sier han først vil si at avtalen bare handlet om personer, ikke parti. Han foreslo det altså slik at KrF i avtalen bare betyr Olav V. Solliestad, og dersom hun forsvinner, skal varaordføreren, altså Frode Fjeldsbo, rykke opp og bli ordfører.

- Jeg regnet med at vi skulle klare å bli enige, men det har vi altså ikke klart, sier Fjeldsbo, som innser at avtalen ikke er helt klar. Han påpeker imidlertid at det finnes jurister som vil støtte begge tolkningene av avtalen.

- KRIF BASTANT AVVISENDE
Han mener Ap ikke har brutt

avtalen og fortøker at KrF har vært bastant avviseende til Aps tolkning. Derfor bryter altså Ap samarbeidet. Fjeldsbo synes 14 år med KrF-ordfører er nok, og tror selvsagt vil sette pris på en endring. Han er overbevisende om at det nye samarbeidet blir bra.

- Vi tre forstår hverandre godt, sier han.

Han vil ikke være med på at det nye samarbeidet er i luse velgerne. Fjeldsbo mener det ikke mer mindre demokrati enn det forrige samarbeidet.

Jeg mener dette er redelig overfor velgerne. Vi må turre å gjøre noe for å få til endringer, mener han.

HÅPER PÅ GJENNOMSLAGSKRAFT
Den forrige avtalen sier tydelig at Venstres Dag Tveit skal være leder av drift- og miljøutvalget. Det verret ble Tveit beholde.

- Tveit ble bli drift- og miljøutvalget. Vi må følge kommuneloven og skal gjerne opprette med posisjoner. Vi ønsker å framføre som ryddige. Grupper er klar på dette, sier Fjeldsbo.

Tor Elvind Moss opplyser at han har gått ut fra at KrF, Ap og Sp ville komme til enighet om hvem som skulle ha ordførervervet. Det trodde han helt til han ble konstatert av Fjeldsbo søndag for litt under to uker siden.

- Da henvendelsen kom, tok vi

det opp i gruppa. Vi var interessert i å bli med i dette fordi vi håper på større gjennomslagskraft for politikken vår.

FJELDSEGGESKAD SOM ORDFØRER
Margunn Nedreba mener Senterpartiet svev i et ingenmannsland etter at Ap brøt samarbeidet med KrF.

- Vi har alltid sagt at vi ikke ønsket til å bryte samarbeidsavtalen med KrF og Ap, men nå følte vi at vi sto fritt til å velge. Sp har alltid signalisert at vi ønsket Fjeldsbo som ordfører og førstretter han som Gjesdals ansikt utad heller enn Eldsa. Derfor følger vi med ham, sier Nedreba.

Hun vil ikke utdype hvorfor partiet mener Fjeldsbo vil være en bedre ordfører enn Eldsa, men understreker at dette er ikke noe takk for seg til KrF etter uenigheter om saken.

GÅR SIN GANG
De tre partiene ser for seg at det å finne gode løsninger for omsorgsstenesten vil bli den største oppgaven de må ta fatt i. Ellers vil gjesdalbuens ikke merke noe til at ordføreren representerer Ap og ikke KrF. De store prosjektene er opplyst og vedtatt. Sentralidrettsanlegget på Solås går sin gang. Det samme gjør byggingen av ny kirke i Ålgård sentrum.

Selv om Sp har uttrykt skepsis til måten kommunen har gått

fram i ekeprosjektene rundt ny kirkebygging på Gjesdal, vil også dette gå sin gang. Nedreba tror partiene vil komme fram til en løsning som er til å leve med for alle.

- Vi kommer til å fortsette å jobbe med utviklingen av sentrum og boligbygging. Ellers ønsker jeg at vi jobber for at politikterne får komme inn i sakene på et tidligere stadium, sier Fjeldsbo.

FELLES BUDSJETT
De tre nye samarbeidspartiene skal nå utarbeide et felles budsjett. Høyre har presentert et felles budsjettforslag med Frp som et alternativ til budsjettforslaget fra KrF, Ap og Sp. Her går de blant annet inn for å avvikle eiendomsaksjonen.

- Slaget er tapt for denne valgperioden, men vi kommer til å fortsette å kjempe mot saksdomsakt, sier Moss.

Han har også tidligere uttalt at Gjesdal Høyre ønsker den gamle kirka i sentrum reist. Det står Moss ferdig ved, mens Fjeldsbo sier han vil kjempe for at den blir stående.

ITILFELLE BOLLESTAD BLIR
Dersom det skulle øke at Bollestad ikke ble plan på Stortinget, innser de tre at situasjonen kan bli utfordrende. I så tilfelle foreslår Bollestad som ordfører.

- Vi skal fortsatt samarbeide, vi tre, sier Fjeldsbo om Ap, H og Sp.

Frykter Fjeldsbø blir et lett bytte for fotballmakta

LENA FJELDHEN GOURSAUD - TREST OG FOTO
lena.goursaud@gesdalsbladet.no

Dag Tveit støtter ikke den nye konstellasjonen.

Derfor regner han heller ikke med at Ap, H og Sp ønsker fram som leder av dette og miljøutvalget. – Jeg er relativt kritisk til den nye konstellasjonen og stiller meg ikke på samme vektskål. Jeg vil heller stå på den andre sida, uttaler Dag Tveit i Gjesdal Venstre. Han frykter at den nye utfordringen fra i høst, Fjeldsbø, blir et lett bytte for sterke maktpersoner i fotballmiljøet. – Turbjørn Fjermestad (Sp) er en strålende kar, men jeg tror han

blir for ensom mot makta, sier Tveit. Han viser til Sandnes kommune, som han mener brukar alt for mye penger på fotballaget Sandnes Ulf. Han innser at sentralidrettsanlegget går sin gang, men frykter at det vil komme flere krav fra fotballen. – Skal vi være så ubehagelige å bli et lag i Adecco-ligaen, tror jeg ikke vi har sett enden av krav som vil komme, mener Tveit. Han mener fotball er blitt en underholdningsindustri som har utartet til dimensjoner som ikke lenger gjør den til kommunens ansvar.

Dag Tveit (V) stiller seg ikke bak den nye konstellasjonen med Ap, H og Sp, fordi han frykter for stor makt til fotballen i Gjesdal.

Takk for sist, KrF!

Politikk er å søke innflytelse og ta makt. På bekostning av andre. Noen ganger ærlig og redelig, andre ganger uverdlig og ettsk betenkelig.

Ingen partikonstellasjoner hadde eller ville enn andre. Alle har sine svin på skogen. Så oppsummerer jeg de siste dagene store politiske skakker i Gjesdal. Antatt av Ap, Sp og Høyre er tross settpartiet kambar noen andre. KrF, vippet av ordlyst utvevning og strøt igjen med Svartepet. Etter 14 år i samspelt venter tallet to år i en politisk omvendning. Det høyt skilte tallet for KrF og jeg kan forstå de store følelsene som blant andre Olavug Bøllestad og Anders Østaa's uttrykk for ulike mediekonfer.

Men kanskje KrF på mange måter hadde seg selv for den situasjonen partiet har havnet i? LITE RAUST

Ja, det mener jeg. Lokalpartiet har opptrådt arrogant, kompromissøkt og lite raus i diskusjoner omkring og tolkingen av den inngitte avtalen med de tidligere samarbeidspartnere Ap og Sp (og delvis V).

Jostedet forbestante holdninger og tolkingen av hvem som skal være ordførere når Bøllestad tar sete på Stortinget til høsten, burde partiet vendt det milde og forsonende kinnert til sine partnere.

Jeg har drept det i denne spalten tidligere – KrF burde ha tenkt minst to år framover for å ta vare på og utvikle det gode samarbeidet, ved å si

OK, Ap og Fjeldsbø var generelt, dere får ordføringen fram til neste valg, så får vi en ny og konstruktiv runde når valgresultatet er klart.

Da hadde partiet opptrådt taktisk smart og langsett. Nå realiserer imidlertid KrF å ha mistet makta for lang tid framover. Populisme og stemmesvanker Bøllestad er borte vekke fra den lokale arenaen. Østaa trenger tid å jobbe seg opp og profilere seg. At han er et stort politisk talent, er det mest

uoppmøtt. DIGNER KAMEL

I politikk er det mulig, men selvsagt, ukommette vorelike stiltid lenger for ikke Ap, Sp og Høyre blir stilt til høsten 2015 for at de fortvendes sommeren 2013 og kuppet Sjøanhuset og kommunestyret. Frode Fjeldsbø og Ap har fått mer enn på makta etter to år som varsdølv. Det er helt ok og som det skal være. Partiet ser hvor viktig det er å ha ordføringen, selv om de måtte velge endel kamel ved å la seg se med høyre. Nå tror jeg nok personlig men mellom den kommer ordføringen og visningsfor. Men ikke akkurat utgjort noen stor fare i denne prosessen – for å si det litt forsiktig.

Høyre gradder begjærte muligheten partiet områder fikk til å bli med innflytelse og kvitte seg med KrF i løseset. At Frp samarbeider og skal stå mot sin tidligere allierte, er også helt forståelig. Men slik jeg tolker det hjemmelege spillet, ville i første runde Ap, og nok Sp også, like ha med Frp på det vinnende laget.

14-13 i kommunestyret hadde akkurat til be poeng og styrke!

PS: Inndet bildet er helt ny ledelse i Gjesdal kommune. Ny ordfører, ny

varsdølvare ny rådmann og ny (bolig) omsorgsarbeid.

Sperrende ram vekst skav kjøringsleding når det også er men i de fleste andre utfordringene. Jeg mener det bør gi pluss til en sterk og vakk kvinne etter at Olavug Bøllestad har forsvunnet til nye arenaer.

Falkeblikk fra Flassamyra av Ole Svertsen

– Jeg skjønner det ikke

LENA FJELDHEN GOURSAUD - TREST OG FOTO
lena.goursaud@gesdalsbladet.no

Espen Aaserud Karlson (Frp) er overrasket over Høyres valg om å samarbeide med Ap.

Han understreker at hvert parti må bli gjøre det de synes er best, men sluter med å forstå Høyres valg. De siste årene har Høyre og Frp lagt fram et felles budsjett. Så får Høyre en hovedrolle fra Ap og skifter samarbeidspartner. – Politisk sett skjønner jeg det ikke. Jeg klarer ikke se at Høyre står nærmere Ap politisk sett enn det de gjør oss, KrF og Venstre, sier Karlson. Han mener at Høyre, da de nærte om bruddet mellom Ap/Sp og KrF, burde tenkt at de kunne gå til Frp, KrF og kanskje Venstre og fått til noe sammen.

Karlson deler ikke Tveits bekymring om for stor makt til fotballen. Det tror Karlson at de andre partiene vil komme til å passe på ikke å slippe. – Heltå saker skal Høyre og Ap føre sammen? undrer Karlson. Som eksempel på saker de to partiene er uenige om, trekker han fram at Høyre ønsker private barnehager, mens Ap vil ha kommunale. – Det skal bli spennende å se hva slags budsjett de legger fram sammen, mener han. På grunn av forskjellene i politisk ståsted, mener Karlson at samarbeidet må være basert på ønsket om verv og posisjoner. Han spør seg også hva valgense må tenke om Høyre nå som de er gått til Ap. Hvem vil vinne på det som har skjedd, på lang sikt? – Jeg er redd for hvordan den politiske tinen i kommunen blir

– Du orker ikke være i politikken lenger hvis du skal være bitter og skuffa, så det er jeg ikke, sier Karlson. Han lurar imidlertid på hvilke saker de tre partiene skal fronte sammen.

Den har vært fin så lenge jeg har vært med. Dette bør være ikke bea på flere måter, sier han, men understreker at han ikke er bitter. – Men det er spesielt.

– Et tillitsbrudd

LENA FJELDHEN GOURSAUD - TREST OG FOTO
lena.goursaud@gesdalsbladet.no

Ordfører Olavug Bøllestad er skuffet over måten Arbeiderpartiet og Senterpartiet bryr samarbeidet med KrF på.

– Jeg er rørt og slørt skuffet. Det har med at jeg har følt jeg har hatt et godt forhold til alle personene jeg har samarbeidet med, og det har vært et godt samarbeid, sier Bøllestad.

VISSTE INGENTING

Hun visste ingenting om det som var i gjære for hun fikk en telefon fra Espen Aaserud Karlson (Frp). Han hadde levt om hoveddel på Gjesdalbuens nettside. Senere fikk hun også telefon fra Frode Fjeldsbø.

– Jeg synes dette er en spesiell måte å gå fram på, og jeg synes det er trist at det skjer, mener han. Ifølge Bøllestad har det bare

vært ett møte mellom partene før å diskutere avtalen. KrF stilte da med Ramus Herli. Ap skal ha opplyst at de ville diskutere saken med partigruppen. – Har det høst vi ikke mer fra dem, sier Bøllestad.

FRYKTER POLITIKERFORAKT

Hun synes ikke noe om at Ap operer med to samarbeidspartnere. – Dette er et tillitsbrudd. Det er trist at bildet du har fått og bygd opp over tid, rives ned så raskt. Vi i KrF har lov å være skuffet nå, for dette er ikke en greit måte å gjøre det på. Hvis vi skal fortsette å samarbeide, vil tilliten ha fått seg en alvorlig knekk, mener hun. KrF har stått på sin tolkning av avtalen, nemlig at en eventuel ny ordfører skulle velges fra KrFs rekke. – Så må vi i KrF også være ydmyke og spørre oss selv om vi kunne gjort noe annerledes, men i våre øyne var avtalen tydelig.

Ordfører Olavug Bøllestad innrømmer at hun er skuffet over måten Ap og Sp har gått fram på, og betegner det som et tillitsbrudd.

uttaler Bøllestad. Han frykter at betingelsen vil føre til politikerforakt og frontangrep. – Det er politikk det gjelder. Vi må skille sak og person, for det handler om partier, ikke personer.

Vedlegg 3.2 Gjesdalbuen: Vil ikke gi slipp på ordførerkjedet

<https://www.nb.no/items/c0afcee8cda94eaa30e4fe4dd57e0fdc?page=1&searchText=Fjeldsb%C3%B8>

GJESDALBUEN

En partipolitisk uavhengig lokalavis for Gjesdal og Figgjo
Postboks 13, Ole Njebensvei 20, 4330 Ålgård
Telefon: 51 61 28 50 · Tlftelefon: 51 61 28 51 · www.gbrnett.no
Eugen Hammar, daglig leder/redaktør

Arveprinsen bør overta

Mye skal til for at ordfører Olaug V. Bollestad legger ordførerkjedet rundt halsen på varaordfører Frode Fjeldsbø til høsten. Sjansen for at hun overlater det viktige og mektige politiske vervet til partikollega Andreas Eidsaa jr., er mye større. Dessuten er det riktigere.

Hvem skal overta som ordfører i Gjesdal når Olaug V. Bollestad blir stortingspolitiker etter høstens valg? Både innbyggere og politikere har stilt seg spørsmålet det siste halvåret, og selv om flere har slått fast hvilke lover og regler som gjelder, er konklusjonen fremdeles uklår. Årsaken til det er ganske enkel: spillet er i gang.

ETTER VALGET i 2011 inngikk Arbeiderpartiet og Kristelig folkeparti en avtale om at Ap skulle ha varaordføreren, mens

” Avtalen er klokkeklar og den bør partene akseptere...

Krf skulle ha ordføreren i perioden 2011 - 2015. Avtalen ble støttet av samarbeidspartnerne i Senterpartiet og Venstre. Avtalen er ikke juridisk bindende, men fungerer mer som et skriftlig håndtrykk. Det betyr

at ingen rettsinstans kan avgjøre ordførersporumålet i Gjesdal. Dette må politikerne selv rydde opp i.

Hvis den politiske ledelsen i samarbeidspartiene ikke klarer å bli enige på tomannshånd, blir det opp til kommunestyret å dele ut kortene på nytt. Skjer det siste, er det fordi Arbeiderpartiet ikke vil gi slipp på muligheten som har dukket opp, og etter alt å dømme har funnet seg nye alliansepartnere i Høyre og Fremskrittspartiet. Blir denne teoretiske muligheten en realitet, vil det få konsekvenser for prioriteringene i budsjettet.

KOMMUNELOVEN heter det at dersom ordføreren trer midlertidig ut av sitt verv, er det varaordføreren som rykker opp. Trer ordføreren endelig ut av sitt verv, foretas nyvalg. Bollestad forsvinner ikke midlertidig i denne valgperioden (2011 - 2015), men for godt. I Gjesdal betyr det ny ordfører.

Arbeiderpartiet sier at de oppfattet at avtalen handlet om personer og ikke partier da samarbeidsavtalen i 2011 ble inngått. Vi kjøper ikke argumentet til Arbeiderpartiet. Oribløyden i avtalen er ikke til å ta feil av. Fjeldsbø sier at han spekulerte i dette scenariet i 2011, og at det var noe av grunnen til at han takket ja til å bli varaordfører. Han burde heller sørget for at spekulasjonen ble nedtegnet i avtalen.

I DENNE SAKEN er det også betimelig å stille spørsmål om arveprinsen Eidsaa har velgøren og innbyggerne bak seg? Krf sanked en rekke stemmer på grunn av Bollestad som partiets ordførerkandidat, ingen politiker i Gjesdal er mer populær en henne. Ikke bare i egne rekker, men også blant velgere som ikke stemte på Krf er hun desslært best likt.

Frode Fjeldsbø og Andreas Eidsaa jr. kommer ganske likt ut i popularitet, med en liten fordel til Fjeldsbø.

I denne saken handler det ikke om ord mot ord. Avtalen er klokkeklar og den bør partene akseptere.

Andreas Eidsaa jr., ordførerkjedet er ditt.

PFU

Gjesdalbuen er ledet etter «Vier Versoris»-plakaten regler for god journalistikk. Der som mener seg utsatt av urettferdig og uansvarlig oppførelse til å ta kontakt med redaksjonen. Pensers Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseløst. Organet som har medlemmer fra presseregulatorene og fra advokatene, behandler klager med hensyn til presseregulering (trykk, presse, radio og fjernsyn). Adresse: Rådhusgt. 17, Postboks 46, Sentrum, 0101 Oslo. Tlf. 22 40 90 40, fax 22 40 90 95, e-post: pfu@pfu.no

Krangler fortsatt om hvem som har rett på

Under konserten med Siri Vølstad Jensen i Westerbergen i helga, bar varaordfører Frode Fjeldsbø ordførerkjedet. Om ha

Vil ikke gi slipp

BARTEIDSPERKODEN - TENDR
Epartiespolitikk i Gjesdalbuen.no

Varaordfører Frode Fjeldsbø (Ap) regner med å bli ordfører når Olaug Bollestad blir stortingspolitiker til høsten.

– Kommer ikke på tale, sier samarbeidspartner Krf.

ORDFØRER: Etter alt å dømme velges Gjesdal-ordfører Olaug Vervik Bollestad ten på Stortinget under stortingsvalget til høsten. Det som er mindre sikkert er om det er Andreas Eidsaa jr. (Krf) eller Frode Fjeldsbø (Ap) som overtar ordførerkjedet etter henne.

Etter valget i 2011 inngikk Arbeiderpartiet og Kristelig folkeparti en avtale om at Ap skulle

ha varaordføreren, mens Krf skulle ha ordføreren. Nå krangler partiene om hvordan avtalen skal tolkes.

– Kommunenevalene er ikke juridisk bindende, slik som for eksempel mellom to bedrifter. En kan med andre ord ikke sakne noen for å bryte avtalen, sier professor Frank Aarebrot ved universitetet i Bergen.

OPP TIL KOMMUNESTYRET

Derved blir det opp til kommunestyret å velge hvem som skal bli ordførersvervet fra høsten av. Dersom flertallspartiene ikke kommer til noen enighet, kan det bli opp til opposisjonen bestående av Høyre og Fremskrittspartiet å besvare spørsmålet.

– Partiene har ingen ordentlig avtale: den er bare moralsk bindende. Det vi si at den som bryter avtalen gjør et opprør med partene, noe som videre kan føre til at også budsjettavtalen kan bli brutt, sier Aarebrot, og legger samtidig til at han ikke kan huske å ha vært borti en tilsvarende sak som i Gjesdal.

– Det vanlige er at varaordføreren rykker opp, sier Aarebrot.

I kommuneloven heter det at dersom ordføreren trer midlertidig ut av sitt verv, er det varaordføreren som rykker opp, mens det selges en ny varaordfører. Dersom ordføreren gir seg for godt, skal det foretas et nytt valg.

– ET ENORMT TILLITSBRUDD

Føreløp har ikke Ap og Krf kommet til noen enighet om hvem som skal overta som ordfører. Krf holder på sin side på avtalen som ble undertegnet etter kommunevalget i 2011.

– Vi ser egentlig ikke noe grunnlag for uenighet. Det er en selekt avtale, og hvis de vil bryte den, kan ikke vi hindre det, sier Krf's lokalleder i Gjesdal, Kamus Fleskj.

Han betegner et brudd på avtalen som et enormt tillitsbrudd. – Vi har en skriftlig avtale, og hvis de bryter viktige punkt i den, er ikke risten av avtalen noe å ha heller, sier Fleskj.

Føreløp har ikke partiet tatt stilling til hva de gjør om Ap velger å bryte samarbeidet.

ordføreren

kan fortsette med det fra hesten av, er fortsatt uklart (foto: Eugen Hammer).

KrF mener Andreas Eidsaa jr. blir ny ordfører i Gjesdal fra hesten av (foto: Kirsten Håland).

på ordførerkjedet

« Vi har en skriftlig avtale, og hvis de bryter viktige punkt i den, er ikke resten av avtalen noe å ha heller... »

RASMUS FLEISÅ (KrF)

« Vi har diskutert saken, men ikke kommet til noe endelig svar. Vi har foreløpig ikke fått noen beskjed om at de bryter avtalen, så langt videre står avtalen ved lag.

INGEN ENIGHET

Vareordfører Frode Ejeidsbu bekrefter at det ikke er kommet til noen enighet mellom partiene, og viser til det han sa i Gjesdalblen i febr.

« Arbeiderpartiet har ønskt at varaordføreren blir ordfører. Det er det som er det naturlige, og jeg har tatt det like godt at det var slik. Da jeg ble spurt om å være varaordfører var denne situasjonen ett av scenarierne; at det kunne bli aktuelt at jeg bli ordfører. Avtalen står det at KrF har rettferms, men

vi har trekt at det gjaldt personene som var til stede akkurat da, forklarte han den gang.

Gjesdalblen har ikke lyktes i å få en kommentar fra lokalleder Knut Ejeidsbu, men til Aftenbladet er han klar på at avtalen kun er gjeldende ut ifra forholdene da den ble inngått.

« Når Olaug nå etter alt å dømme blir stortingsrepresentant, får vi en ny situasjon. Litevnt hos oss er det dette innsett, og det er ingen automatikk verken i at KrF fortsatt skal ha ordføreren, eller at varaordføreren skal rykke opp, sier han til avisa.

ÅPNER FOR SAMARBEID

Dersom det ikke blir enighet om ordførerstillingen, kan plutselig opposisjonen, bestående av Høyre og Fremskrittspartiet, sine medlemmer bli avgjørende. Høyre har foreløpig ikke avgjort om de kommer til å stemme på kandidaten til KrF eller Ap.

« Dette er noe gruppa mi avgjøre, sier gruppeleder i Høyre, Tor Eivind Møss.

Dersom det blir snar på samar-

Partiene har ingen ordentlig avtale; den er bare moralsk bindende, sier Frank Aarebrot (foto: Eirik Helland Urke).

beidet mellom KrF og Ap, åpner Møss for at det kan bli aktuelt for Høyre å inngå en avtale.

« Hvis de ikke blir enige, og ser

seg om etter alternativer, ser jeg for meg at Høyre kan være et parti å vende seg til. Endover politikker går til valg for å kunne påta seg, og

DETTE ER SAKEN

Ordfører Olaug V. Bolestad veiges trolig inn på Stortinget til høsten.

Etter kommunevalget inn gikk Ap og KrF en avtale om at KrF skulle ha ordføreren, mens Ap skulle ha varaordføreren.

Avtalen er ikke juridisk bindende.

Ap mener at disse posisjonene er knyttet opp mot personer som var til stede, og ikke partiene.

I henhold til kommuneloven skal det fortsette gjennom valg av ordførere og varaordførere i kommunestyret.

Det er det ikke vintermøtet å være med i et flertall, sier Møss.

TROR IKKE PÅ STOR ENDRING

Kommunestyrerepresentant og lokalagsleder i Frp, Einar Annesrud Karlson, sier til Gjesdalblen at de foreløpig ikke har tenkt på hva de gjør når Ap og KrF ikke kommer til enighet.

« Vi er nok åpne for å stemme på en av dems kandidater. Tross det kan en jo se for seg en fullstendig enighet, men det blir nok ikke sånn, sier han.

Partiet har ikke besluttet hvilken kandidat de eventuelt vil stemme på.

« Håper av hesten vil avgjøresen felle.

Vedlegg 3.3 Gjesdalbuen: — Makt og posisjoner er viktig

<https://www.gbnnett.no/margunn-nedrebo/tor-eivind-moss/frode-fjeldsbo/makt-og-posisjoner-er-viktig/s/5-102-65199>

- Makt og posisjoner er viktig

Frode Fjeldsbø (Ap), Tor Eivind Moss (H) og Margunn Nedrebo har inngått en avtale om å samarbeide fra høsten fram til valget 2015. Foto: Lena Fjeldheim Goursaud

Av LENA FJELDHEIM GOURSAUD

Publisert: 29.06.13 17:51

Del

Artikkelen er over 7 år gammel

- Vi har ikke brutt avtalen, mener Frode Fjeldsbø (Ap).

+ For abonnenter

Frode Fjeldsbø gjentar det han sa i mai i fjor, da det ble kjent at partiene var uenige om tolkningen av samarbeidsavtalen, og spesielt ordførervervet. Den gang sa han "For Arbeiderpartiet er posisjoner viktig", noe han også understreker nå.

- Arbeiderpartiet søker makt og posisjoner, sier han.

Høyres Tor Eivind Moss forklarer også det nye samarbeidet med Ap og Sp slik.

- Nå kan vi få større gjennomslagskraft for politikken til Høyre, mener Moss.

Årsaken til at Ap og Sp ikke lenger ønsker å samarbeide med KrF, er at de tre partiene ikke klarte å bli enige om avtalen rundt hvem som skal bli ordfører når Olaug V. Bollestad til høsten eventuelt får plass på Stortinget.

Ap mener avtalen sier at varaordføreren rykker opp til ordfører. KrF mener avtalen sier at KrF skal ha ordføreren. Sp ønsker Fjeldsbø som ordfører når Bollestad forsvinner.

- Det finnes jurister som støtter begge tolkningene av avtalen, mener Fjeldsbø.

Les mer om: [Margunn Nedrebo](#) [Tor Eivind Moss](#) [Frode Fjeldsbø](#) [Sp](#) [H](#)
[Ap](#) [kommunestyret](#) [lupp](#) [ordførerduellen](#)

Vedlegg 3.4 KOMMENTAR Stavanger Aftenblad: Forståeleg maktønske, uverdige framgangsmåte
<https://www.aftenbladet.no/meninger/i/6B2vO/forstaaeleg-maktoenske-uverdige-framgangsmaate>

Vedlegg 4: Artikler før valget i 2015

Vedlegg 4.1 Gjesdalbuen: Eidsaa bygger politikken på ei 2000 år gammel bok.

<https://www.gbnett.no/lokalval/eidsaa-bygger-politikken-pa-ei-2000-ar-gammel-bok/s/5-102-93690?access=granted>

LOKALVAL

Eidsaa bygger politikken på ei 2000 år gammel bok

Listetoppene får sjølve bestemma kvar bildet deira skal bli tatt. Andreas E. Eidsaa jr. valde Edlandsgeillane, der han sjølv bur. – Å få tungtrafikken ut av Ålgård sentrum har lenge vore ein viktig sak for KrF, seier Eidsaa. Foto: Kristine M. Stensland

Fjeldsbø forsvarar eigedomsskatten

Listetoppene får sjølve velja kvar dei vil bli tekne bilde av. Frode Fjeldsbø ville helst til arbeidet som går føre seg langs elva i sentrum. – For fire år sidan sa eg at me måtte få gang på ting i sentrum. No har me fått ein områdeplan, og me er i gang med flaumsikringa. Foto: Kristine M. Stensland

Vedlegg 5: Innholdsanalyse (Mathisens masteroppgave)

Vedlegg 5.1 Metodekapittel om konflikt og vinkling:

* **Konflikt:** om artikkelen forteller om konflikt eller ikke. Med konfliktramme mener jeg saker der to eller flere parter står mot hverandre, og der overskrift og ingress fokuserer på konflikten. Konfliktrammen inneholder også en del enkildesaker, men da er det i tilfeller der det dreier seg om saker som dekkes løpende, og der nye innspill og motsvar kommer løpende.

* **Vinkling:** Jeg har sett på hvordan avisene vinkler nyhetsartiklene. Her har jeg skilt mellom tre kategorier; positiv, negativ og nøytral. Med positiv vinkling mener artikler som er vinklet til fordel for lokalsamfunnet. Denne kategorien omfatter saker som framhever muligheter, som framhever det positive, artikler som med andre ord kan bidra til å bygge opp under lokalsamfunnet og bidra til stolthet over stedet. I positiv-kategorien er også artikler der man framhever lokalsamfunnet og dets interesser overfor sentrale myndigheter. Det kan handle om en sak som i seg selv er negativ for lokalsamfunnet, der lokalsamfunnets interesser er truet, men der artikkelen tydelig tar lokalsamfunnets parti. Et eksempel på det kan være når Opplysningen 1881 i Namsos er truet. Det er en negativ sak for lokalsamfunnet, men NAs vinkling på den negative saken er å forsvare lokalsamfunnets interesser. Negative artikler er artikler der avisa framstår som kritisk til lokalsamfunnet eller kommunen. Nøytrale artikler er de som verken kan kategoriseres som positiv eller negativ. Eksempler på artikler fra alle tre kategoriene finnes som vedlegg.

Denne inndelingen er gjort som en del av den kvantitative innholdsanalysen, og skal ideelt sett få like resultat uansett hvem som koder materialet. Men en kvantitativ analyse har alltid kvalitative aspekter ved seg. Å telle antall artikler med negativ, positiv og nøytral vinkling vil kreve en viss grad av skjønn. Ei slik vurdering kan også støte på teoretiske problemer:

Ett annat vanlig syfte är att vilja komma åt om rapportering är objektiv, saklig eller opartisk. Denna utgångspunkt möter teoretiska svårigheter om man börjar försöka bestämma vad som är ett objektivt sätt att rapportera (Bergström 2000:48).

Her har jeg forsøkt å være så klar og systematisk i kategoriseringene som mulig. Jeg har tatt sikte på å redusere betydningen av mitt eget skjønn så langt det lar seg gjøre. Selv om en slik kategorisering i positiv, negativ og nøytral kan være vanskelig, har jeg valgt den for å kunne si noe om graden av lokalpatriotisme i avisene. Er det de lokalpatriotiske sakene som bidrar til å støtte opp under lokalsamfunnet som dominerer, eller er avisene et kritisk korrektiv til det som skjer i samfunnet?

Variablene er valgt ut fra de spørsmålene jeg søker å finne svar på. Min oppgave har to sentrale problemstillinger. Den ene er knyttet til relasjonene mellom journalist og kilde. Derfor mener jeg at det å se nærmere på avisenes kildebruk, hvem som er kilder og i hvor stor grad avisene tar i bruk enkilde- eller flerkildejournalistikk, vil gi viktige svar. Den andre viktige problemstillingen handler om lokalavisenes rolle i lokalsamfunnet. Jeg tar sikte på å se nærmere på hvilket bilde lokalavisene gir av sitt lokalsamfunn, i hovedsak ved å svare på spørsmålene om de formidler stor grad av konflikter i lokalsamfunnet, og om artiklene blir vinklet på en positiv, negativ eller nøytral måte.

Jeg har også laget en kvantitativ analyse av avisenes førstesider, og undersøkt hvor stor grad avisene slår opp artikler med positiv, negativ eller nøytral vinkling for lokalsamfunnet. Her har jeg tatt for meg både hovedoppslagene alene og det totale inntrykket av førstesidene, inkludert alle henvisninger.

3.5. Kvalitativ innholdsanalyse

Jeg har valgt å bruke også kvalitativ analyse. Kvalitativ metode går mer i dybden, og omfatter gjerne færre enheter enn kvantitativ

Den kvalitative delen av min undersøkelse er delt i to hoveddeler: det ene er en tekstanalyse av avisenes lederartikler med vekt på argumentasjonen i disse det

Vedlegg 5.2 Kodebok

Antall kilder

V1: Enkilde
V2: Flerkilde
V3: Nullkilde

Kildetype kildegruppe 1 (viktigste eller eneste kilde)

V4: Elitekilde
V 4.1: Politikk/offentlig forvaltning
V 4.2: Næringsliv
V 4.3: Rettsvesen og politi
V 4.4: Annet

V5: Grasrot

Kildetype kildegruppe 2 (nest viktigste/andre siterte kilde)

V6: Elitekilde
V 6.1: Politikk/offentlig forvaltning
V 6.2: Næringsliv
V 6.3: Rettsvesen og politi
V 6.4: Annet

V7: Grasrot

Vinkling i forhold til lokalsamfunnet

V9: Positiv vinkling
V10: Negativ vinkling
V11: Nøytral vinkling

Konfliktramme:

V12: Konflikt
V13: Ikke konflikt